

JEVANGELII IIVANAN MUGAH

Sana tuli ristikanzakse

1 Allus oli Sana.

Sana oli Jumalalluo,
i Sana oli Jumal.

²Jo alguu müö Sana oli Jumalalluo.

³Kai on roinnuhes Sanaspäi.

Ni mi, mi on roinnuhes,
ei ole roinnuhes ilmai händü.

⁴Hänes oli elos,
i elos oli rahvahan valgei.

⁵Valgei pastau pimies,
pimei ei väistänüh sidä.

⁶Tuli ristikanzu, kuduan tüöndi Jumal, hänen nimi oli Iivan. ⁷Häi tuli nähtün tovendajakse, sanomah valgieh näh, ku kaikin hänen sanan kauti uskottas sih. ⁸Häi iče ei olluh se valgei, a häi vai tuli tottu sanomah valgieh näh.

⁹Tozi valgei, kudai valguau jogahizen ristikanzan südämen, oli tulos muailmah.

¹⁰Muailmas häi oli,
i maailmu oli roinnuhes hänespäi,
no se ei tunnustannuh händü.

¹¹Häi tuli omassah maailmah,
no se ei ottanuh händü vastah.

¹²No kaikile, ket otettih händü vastah,
häi andoi vallon tulla Jumalan lapsikse,
kaikile, ket uskotah hänen nimeh.

¹³Hüö ei olla ristikanzan suavut,
ei rungan himos,
ei miehen tahtos,
a ollah Jumalaspäi.

¹⁴Sana rodih lihakse,
i eli mejän keskes.
Müö kaččelimmo hänen suurensuuruttu,
suuruttu, kuduan Ižä ainavole Poijale andau.
Häi oli tävvikkäine hüvüttü da todehuttu.

¹⁵Iivan saneli häneh näh da kirgui: "Häi on se,
kuduah näh sanoin: Ken tulou minun jälgeh, on
suurembi minuu, ku häi on olluh enne minuu."

¹⁶Hänen küllühüvüös müö kaikin olemmo
suannuh,
hüvüttü hüvüön piäle.

¹⁷Käsküstö annettih Moisein kauti,
hüvüs da tozi tuldih Jiesuksen Hristoksen kauti.

¹⁸Jumalua niken nikonzu ei ole nähnüh.
Ainavo Poigu, kudai on Ižän rinnal,
opasti meidü tundemah händü.

Iivan Valattai sanelou iččeh näh

¹⁹Tämä on se tozi, kuduan Iivan saneli, konzu
jevreiköin vahnimat tüöttih Jerusalmaspäi pappiloi
da leeviläzii küzümäh hänel: "Ken sinä olet?" ²⁰Iivan

tunnusti toven, häi ei puččevunnuh. Häi sanoi: "En minä ole Hristos." ²¹"Kenbo sit?" küzüttih hüö. "Oletgo Il'lu?" "En ole", vastai Iivan. "Oletgo sit se Jumalan viestinsuattai*?" Häi vastai: "En." ²²Sit hüö sanottih: "Kenbo sit olet? Meil pidäü vediä viesti niile, kuduat meidü tüöttih. Midäbo sanot iččeh näh?" ²³Iivan sanoi: "Minä olen iäni, kudai kirguu elämättömäl mual: 'Tazoitakkua Taivahallizele Ižändäle dorogu!' Nengahäi viestinsuattai Jesai on ennustannuh."

²⁴Niilöin joukos, kuduat oli tüöttü Iivanalluo, oli fariseidugi. ²⁵Hüö küzüttih hänel: "Miksebo sit valatat ristikanzoi, ku et ole Hristos, etgo Il'lu, etgo se Jumalan viestinsuattai?" ²⁶Iivan vastai: "Minä valatan viel, a teijän keskes on jo toine, kuduadu tüö etto tunne. ²⁷Häi on se, kudai tulou minun jälgeh, a on suurembi minuu. Minä en päi ni hänen kengien pagloi kerittämäh." ²⁸Tämä oli Jordanjoven toizel puolel, Betabaras, kus Iivan oli valattamas.

Jumalan vuonu

²⁹Tossupiännü Iivan nägi Jiesuksen tulemas hänellüö. Iivan sanoi: "Kačokkua! Jumalan Vuonu, kudai ottau iččeh piäle muailman riähkän!" ³⁰Häi on se, keh näh olen sanonuh: 'Minun jälgeh tulou mies, kudai on minuu suurembi, ku on olluh enne minuu.' ³¹I minägi en tundenuh händü, a olen tulluh viel valattamah, anna Izrail'lu suau tiediä, ken häi on."

*1:21 Nähtävästi täs on sanottu sit Jumalan viestinsuattajas, kudai on mainittu 5. Moisein kniigas 18:15 i kuduadu vuotettih. Kačo Apostoloin ruavot 3:22.

³²Iivan tovesti: "Minä näin, kui Hengi laskevui ku küühkõi taivahaspäi da jäi hänen piäle. ³³Minägi en tundenuh händü. No häi, kudai tüöndi minuu viel valattamah, sanoi minule: 'Kuduan piäle näit Hengen laskevumas da hänen piäle jäimäs, se valattau Pühäl Hengel!' ³⁴Minä olen sen nähnuh i tovestan – tämä ristikanzu on Jumalan Poigu."

Jiesuksen enzimäzet opastettavat

³⁵Tossupiännü Iivan oli sil samazel kohtal, i hänel oli keral kaksi opastettavua. ³⁶Jiesus astui siiriči. Iivan nägi sen i sanoi: "Kačokkua: Jumalan Vuonu!" ³⁷Konzu opastujat kuultih hänen sanat, hüö lähtieth Jiesuksele peräh. ³⁸Jiesus kiändüi, i ku nägi heijät jälles astumas, häi küzüi: "Midäbo tüö tahtotto?" Hüö vastattih: "Rabbi" – se on samua kui opastai – "kenellüöbo sinä elät?" ³⁹"Läkkiä, sit näittä", sanoi Jiesus. Hüö lähtieth i nähtih, kenellüö häi eläü, i hüö jädih lopukse päiviä hänenke. Silloi oli nenga kümmenes čuassu*.

⁴⁰Toine niis, kuduat kuultih Iivanan sanat da lähtieth Jiesuksele peräh, oli Andrei, Simon-Pedrin velli. ⁴¹Häi enzimäzekse löüdi omassah vellen, Simonan, da sanoi hänele: "Müö lövvimmö Messian**!" – mi on ühtü samua ku Hristos. ⁴²Andrei vedi hänen Jiesukselluo. Jiesus kačoi häneh da sanoi: "Sinä olet Simon, Joonan poigu. Sinun nimekse roih Kifa" – se on Pedri***.

*1:39 Se on n'elli čuassuu jälles puoldu päiviä.

**1:41 Gretsien kielen Hristos, jevrein kielen Messia on meijän kielel 'Voijeltu'.

***1:42 Kifa da Pedri meijän kielel on samua ku 'Kallivo'.

⁴³Tossupiännü, konzu Jiesus šuorii lähtemäh Galileih, häi löüdi Hilipän da sanoi hänele: "Läkkä minunke." ⁴⁴Hilippü oli Betsaidaspäi, sit samazes linnaspäi kui i Andrei i Pedri. ⁴⁵Hilippü tabai Natanailan da sanoi hänele: "Müö lövvimmö sen, kuduah näh kirjutettih Moisei käsküstös da i Jumalan viestinsuattajat! Häi on Jiesus, Joosifan poigu Nazarietaspäi." ⁴⁶Natanailu sanoi: "Voibigo Nazarietaspäi tulla midätahto hüviä?" "Läkkä, suat nähtä," sanoi Hilippü.

⁴⁷Konzu Jiesus nägi Natanailan tulemas hänellüö, häi sanoi: "Kačo, täs on toven izrail'alaine! Hänes ei ole nimituttu vilpii." ⁴⁸"Misbo sinä minuu tunnet?" küzüi Natanailu. Jiesus vastai hänele: "Enne kui Hilippü kučui sinuu, minä näin sinuu smokvupuun ual." ⁴⁹Natanailu sanoi: "Rabbi, sinä olet Jumalan Poigu, sinä olet Izrail'an kuningas!" ⁵⁰Jiesus sanoi hänele: "Sinä uskot sen täh, ku sanoin sinuu nähnüön smokvupuun ual? Vie äijiä kummembua suat nähtä." ⁵¹Da häi jatkoi: "Todeh, todeh sanon teile: tüö roitto nägemäh taivahan avvonazennu, da tüö näitto Jumalan anhelilo i üläh-alah liikkumas sil kohtua, kus Ristikanzan Poigu on."

Kuanan svuad'bu

2 Kolmandennu päivännü piettih Galilein Kuanas svuad'bu. Jiesuksen muamah oli sie, ²da i Jiesus i hänen opastettavat oldih kučuttu svuad'bah. ³Keskel svuad'bu loppiettihes viinat, i muamah sanoi Jiesuksele: "Heil ei ole viinua." ⁴No Jiesus vastai: "Anna minul olla. Minun aigu ei vie ole tulluh." ⁵Hänen muamah sanoi käsküläzile: "Midä häi teile käsköü, se luadiet."

⁶Jevreilöin taboin mugah sie oli kuuzi kivistü veziast'ettu pezoksih näh: net oldih kahten kolmen

miärän* suuruot. ⁷Jiesus sanoi käsküläzile: "Täüttiät astiet viel," i hüö täütettih net laidoi müö. ⁸Sit häi sanoi: "A nügöi ammulduat siepäi da viegiä pidoloin vahnimale," i hüö viedih. ⁹Vahnin opii vettü: se oli muuttunnuh viinakse. Häi ei tiedänüh, kuspäi ollah viinat otetut, a käsküläzet, kuduat ammuldettih vien, tiettih, kuspäi ollah. Häi kučui sulhazen iččeh luo ¹⁰da sanoi: "Enzimäzekse taritah hüviä viinua, a sit konzu svuad'burahvas algau humalduo, taritah pahembua. A sinä olet siästänüh hüvän viinan täs-säh."

¹¹Tämä oli Jiesuksen enzymäine kummeksittavu ruado, i tämän häi luadii Galilein Kuanas. Täl häi ozutti omassah suurensuuruon, i hänen opastettavat uskottih häneh.

¹²Tämän jälgeh Jiesus, da i hänen muamah, vellet da opastettavat mendih Kapernaumah i sie oldih päivü-toine.

Jiesus puhtastau Jumalan taloin

¹³Jevreilöin Äijänpäivän pruazniekku oli tulos, i Jiesus lähti Jerusalmah. ¹⁴Jumalan talois häi tabai müöjii, kuduat müödih häkkilöi, lambahii da küühküzii. Istui sie d'enganvaihtajiigi. ¹⁵Jiesus luadii nuoranpätkis kunutan i häi ajoi kai heijät häkkilöinneh i lambahinneh Jumalan taloispäi. Häi lükii d'engoinvaihtajien d'engat muah i kuadeli heijän stolat. ¹⁶Küühküzien müöjile häi sanoi: "Viegiä omat linduzet iäre! Älgiä luadikkua minun tuaton taloidu torgukohtakse!" ¹⁷Sit opastettavat mustoitettih, midä kirjutuksis sanotah: "Jumalan taloin kiivakku puolistamine süöü minuu."

*2:6 Üksi miärü oli läs n'elliäkümmen litrua.

¹⁸Jevreilöin piämiehet sanottih Jiesuksele: "Mittumalbo kummeksittaval ruavol voit ozuttua omassas vallon nenga ruadua?" ¹⁹Jiesus vastai: "Levitäkkiä tämä Jumalan taloi, kolmeh päiväh minä sen nostan uvvessah." ²⁰Sit jevreit sanottih: "Tädä Jumalan taloidu azuttih n'ellikümmen kuuzi vuottu. Sinägo sen nostazit kolmes päiväs?" ²¹No Jumalan taloih näh paistes Jiesus pidi mieles omassah rungua. ²²I sit, konzu häi nouzi kuollieloispäi, opastettavat mustoitettih nämä hänen sanat, i hüö uskottih kirjutuksih da sih, midä Jiesus oli paissuh.

²³Konzu Jiesus Äijänpäivän pruazniekan aigua oli Jerusalimas, monet uskottih hänen nimeh, ku nähtih hänen kummeksittavii ruadoloi, kuduat häi luadii. ²⁴No a iče Jiesus ei luottavunnuh rahvahale, ku häi tiezi heijät kai. ²⁵Hänele ei pidänüh nikenen sanua ristikanzah näh, ku häi tiezi, midä ristikanzan südämes on.

Jiesus da Nikodim

3 Fariseiloin joukos oli Nikodim-nimelline mies, jevreilöin üksi ülimäzis miehis. ²Häi tuli üöl Jiesukselluo da sanoi: "Rabbi, müö tiijämmö – sinä olet Jumalan tüöttü opastai. Niken ei voi luadie moizii kummeksittavii ruadoloi kui sinä, ku vai Jumal ei olle hänenke." ³Jiesus sanoi hänele vastah: "Todeh, todeh sanon sinule: ku ristikanzu ei rodinehes uvvessah*, häi ei piäze nägemäh Jumalan valdukundua." ⁴Nikodim küzüi: "Kuibo ristikanzu vois vahnannu rodiekseh? Kuibo häi vois mennä uvvessah muaman kohtuh da rodiekseh toizen

*3:3,7 'Uvvessah' – sen voibi kiändiä tuaste 'ülähänpäi'.

kerran?" ⁵Jiesus vastai: "Todeh, todeh sanon sinule: ku vai ristikanzu ei rodinehes vies da Henges, häi ei piäze Jumalan valdukundah. ⁶Se, mi on roidnuhes lihas, se on lihua, mi on rodinuhes Henges, se on hengie. ⁷Älä kummeksi sidä, ku sanon sinule: 'Teil pidäü rodiekseh uvvessah.' ⁸Hengi, ku tuuli, tuulou, kus vai tahtou. Sinä kuulet sen huminan, no et tiijä kuspäi se tulou da kunne se menöü. Nengalei on jogahizenke, ken on Henges rodinuhes."

⁹"Kuibo tämä kai voibi olla?" küzüi Nikodim.

¹⁰Jiesus vastai: "Olet Izrail'an opastai, etgo ellendä sidä.

¹¹"Todeh, todeh sanon sinule: müö pagizemmo sidä, midä tiijämmö, da tuommo ilmi, midä olemmo nähnüh, no tüö etto ota vastah meijän sanoi. ¹²Tüö ku etto uskone, konzu minä pagizen teile tämän muailman dieloloih näh, kuibo tüö voitto uskuo, konzu pagizen taivahallizih näh! ¹³Niken ei ole noussuh taivahah paiči händü, kudai on tänne tulluh taivahaspäi, Ristikanzan Poigua, kudai on taivahas.

¹⁴"Kui Moisei elämättömäs muas nosti korgiele mavon, muga i Ristikanzan Poigua on ülendettävü, ¹⁵anna jogahine, ken uskou häneh, suas ilmanigäzen elaijan. ¹⁶Jumal, kačo, on suvainnuh muailmua muga äijäl, ga on andanuh ainavon Poijan: ku ni üksi häneh uskojis ei joudus häviemizeh, a suas ilmanigäzen elaijan.

¹⁷"Ei Jumal tüöndänüh Poiguadah muailmah sidä suudimah, a tüöndi sidä piästämäh. ¹⁸Ken uskou häneh, sidä ei suudita, no se, kudai ei usko, jo on suudittu, ku häi ei uskonuh Jumalan ainavon Poijan nimeh. ¹⁹Suudo nojavuu sih: valgei tuli muailmah, a rahvas omien pahoin ruadoloin täh enämbäl suvaičči pimiedü kui valgiedu. ²⁰Ken luadiu pahua, se vihuau valgiedu: häi ei tule valgieh, ku hänen pahat ruavot ei tuldah nägüvih. ²¹No se, ken noudau toven jälgii,

tulou valgieh, ku nägüs kaikile: hänen ruavot ollah ruatut Jumalan ies."

Iivan Valattai da Hristos

²²Tämän jälgeh Jiesus opastettavienke lähti Juudein lohkole. Häi sie oli heijänke vähäzen aigua, valatti rahvahii. ²³Da i Iivan valatti; häi oli Ainonis, lähil Saliman čuppuu, ku sie oli äijü vettü. Rahvas kävüi sinne i heidü valatettih. ²⁴Iivan, näit, vie ei olluh puuttunuh türmäh.

²⁵Ühten kerran Iivanan opastettavat kiistettih jevreilöinke puhtahannu olendah näh. ²⁶Hüö mendih Iivanalluo da sanottih: "Rabbi, nügöi on ruvennuh valattamah segi mies, kudai oli sinunke Jordanjoven toizel puolel i kuduah näh sinä sanoit huvät sanat. Kaikin mennäh hänellüö." ²⁷Iivan vastai: "Ristikanzu ei voi ottua nimidä, ku hänele sidä ei annetanne taivahaspäi. ²⁸Tüö iče voitto tovestua minun sanonuon: 'En minä ole Hristos, a minuu tüöttih hänen iel astujakse.' ²⁹Sulhaine on se, kel on andilas. No sulhazen dovariššu seizou hänen rinnal da kuundelou, midä häi pagizou, da äijäl ihasteleh sulhastu kuunnelles. I minulgi nügöi on tämä ihalmus i se on suuri. ³⁰Hänel pidäü roija suurembakse, a minul pienembäkse."

³¹Häi, kudai tulou ülähämpäi, on kaikkien üläpuolel. Se, ken on muaspäi, on muantomuu i pagizou tämän muailman dieloloih näh. Se, ken tulou taivahaspäi, ³²tovestau sih näh, midä on nähnüh da kuulluh, vai niken ei ota vastah hänen sanoi. ³³Se, ken ottau vastah hänen sanan, se tunnustau – Jumal pagizou tottu, ³⁴sikse ku se, kuduan Jumal on tüöndänüh, sanou julgi Jumalan sanat. Jumal, näit, ei anna Hengiedäh miärümital. ³⁵Tuatto suvaiččou Poiguadah i on andanuh kaiken

hänen halduh. ³⁶Ken uskou Poigah, sil on ilman-igäine elaigu, no ken ei kuundele händü, se ei piäze elaigua nägemäh, a Jumalan viha püzüü hänen piäl.

Jiesus da samarialaine naine

4 Jiesus sai tiediä fariseiloin kuulluon, buito häi keräi iččeh ümbäri enämbän opastettavii da valatti rahvastu enämbän kui Iivan ²— todeh, häi iče ei valatannuh, a hänen opastettavat valatettih. ³Sen jälgeh häi lähti Juudein čupulpäi da meni uvvessah Galilein muale. ⁴Hänel pidi matkata Samarian kauti.

⁵Matkal Jiesus tuli Samarian Sikar-nimizeh linnah. Sen lähil oli muapalstu, kuduan Juakoi oli andanuh Joosif-pojjale, ⁶i sie oli Juakoin silmükaivo. Dorogas väzünüönnü Jiesus istuvui kaivolluo. Oli keskipäivänaigu*, kuvven čuasun mail.

⁷Üksi samarialaine naine tuli viele, i Jiesus sanoi hänele: "Anna minule juvva." ⁸Opastujat oldih mendü linnah süömistü ostamah. ⁹Naine sanoi: "Sinähäi olet jevrei, kuibo sinä voit pakita juvva samarialazel naizel?" Jevreit, näit, nikonzu ei olla kosketuksis samarialazienke.

¹⁰Jiesus sanoi naizele: "Sinä ku tiedäzit, min Jumal andau lahjakse, da ku tiedäzit, ken sinul pakiččou juvva, sinä iče pakiččizit hänel, i häi sinule andas eläviä vettü." ¹¹Naine sanoi: "Hüvä ristikanzu, eihäi sinul ole ast'ettugi, a kaivo on süvä. Kuspäibo sinä ottazit eläviä vettü? ¹²Ethäi ole suurembi Juakoi-ižiä, kudai andoi meile tämän kaivon? Häi iče joi tämän kaivon vettü, täs kaivospäi juodih hänen pojat da i hänen karjugi." ¹³Jiesus vastai hänele: "Sidä, kudai juou tädä vettü, rubieu uv-

*4:6 Sanua 'keskipäivänaigu' ei ole algutekstas.

vessah juotattamah, ¹⁴vai ken juou minun annettuu vettü, sidä enämbi nikonzu ei juotata. Sit vies, kudian minä annan, häneh roih silmükaivo, kuduas rubieu nouzemah ilmanigäzen elaijan vettü."

¹⁵Naine sanoi: "Hüvä ristikanzu, anna minule sidä vettü. Sit minuu ei rubie enämbi juotattamah, eigo minul enämbi pie kävvä tänne viele."

¹⁶Jiesus sanoi hänele: "Mene kuču tänne ukkuodas." ¹⁷"Ei minul ole ukkuo," vastai naine.

Jiesus sanoi: "Toven sanoit: ei sinul ole ukkuo.

¹⁸Viizi ukkuo sinul oli, i se, kudianke nügöi elät, ei ole sinun ukkos. Täs pagizit tottu." ¹⁹Naine sanoi:

"Ižändü, minä näin, sinä olet Jumalan viestinsuattai.

²⁰Meijän tuatot kumardeltihes da molittihes Jumalale täl mäil, a tүү* sanotto: Jerusalimas on se kohtu, kus pidäü moliekseh." ²¹Jiesus vastai: "Usko minuu, naine, tulou aigu, konzu tүү etto molei Tuatale täl mäil, ettogo Jerusalimas.

²²Tүү kumardeletto moizele, kuduadu iče etto tunne. Müö kumardelemmo hänele, kuduadu tunnemmo, ku piäzendü tulou jevreilöispäi. ²³Roih aigu – i se on jo tulluh – konzu tozi molijat molitahes Ižäle hengeli tovel. Semmozii molijii Ižä tahtou. ²⁴Jumal on hengi, i sen täh niil, kuduat hänele molitahes, pidäü moliekseh hengeli tovel."

²⁵Naine sanoi: "Messia tulou, sen minä tiijän." – Messia se on Hristos. – "Konzu häi tulou, häi sanou meile kaiken." ²⁶Jiesus sanoi: "Minä se olen, minä, kudai pagizou sinunke täs."

²⁷Juuri sil keskiet opastettavat tuldih sinne. Heidü hämmästütti, ku Jiesus pagizi naizenke, no üksikai niken ei küzünüh, midä häi tahtoi da mikse häi pagizi naizenke. ²⁸Naine jätti veziastien sih, meni

*4:20 'Tүү', se on jevreit.

linnah i sanoi rahvahale: ²⁹"Tulgua kaččomah miestä, kudai saneli minule kai, midä minä olen ruadanuh! Eigo häi olle Hristos?" ³⁰Rahvas lähtieth linnaspäi i tuldih Jiesukselluo.

³¹Sil välii opastujat sanottih Jiesuksele: "Rabbi, tule süömäh." ³²No häi sanoi heile: "Minul on süömistü, kuduadu tüö etto ni tiijä." ³³Opastujat paistih keskenäh: "Ollougo kentahto tuonnuh hänele süömistü?" ³⁴No Jiesus jatkoi: "Minun süömizennü on täüttiä minun tündäjän tahto da luadie hänen ruado loppussah. ³⁵Tüö sanotto: 'Vie on n'elli kuudu leikkavoh.' Minä sanon: Kačokkua iččettös ümbäri! Pellot jo ollah sualistunnuot leikattavakse. ³⁶Leikkuaju jo nügöi suau palkan, häi kerääü uudistu ijänkaikkizeh elaigah, i külväi voi ihastella ühtes leikkuajanke. ³⁷Täh pädöü sanondu: 'Üksi külväü, toine leikkuau.' ³⁸Minä tünin teijät leikkuamah sidä, min täh tüö etto nähnuh vaivua. Toizet ruattih ruado, no tüö piäzettö leikkuamah sualehii, kudamien kazvattajes hüö nähtih vaivua."

³⁹Äijät tuan samarialazen linnan eläjis uskottih Jiesukseh, ku kuultih naizen sanat: "Häi saneli minule kaiken, midä minä olen ruadanuh." ⁴⁰Konzu samarialazet tuldih Jiesukselluo, hüö pokoroittihes jiamäh händü heijällüö, i häi jäigi sinne kahtekse päiviä. ⁴¹Jiesuksen sanoin kuultuu enämbät i enämbät uskottih häneh, ⁴²i hüö sanottih naizele: "Nügöi enämbi emmo usko vaiku sinun sanoin täh. Müö iče saimmo kuunelta händü da tiijämmö, häi on todeh muailman piästai."

Jiesus piästäü kuningahan virguniekan poijan

⁴³Kahten päivän mendüü Jiesus lähti siepäi Galileih. ⁴⁴Häi, näit, iče oli sanonuh: "Ei pietä

kunnivos omal kodimual Jumalan viestinsuattajua." ⁴⁵Konzu häi sit tuli Galileih, galileilazet otettih händü vastah hüväl mielel. Hüögi, näit, oli käüdü Jerusalmah pruazniekkah da sie nähtü, midä Jiesus pruazniekan aigah oli luadinuh.

⁴⁶Jiesus uvvessah tuli Galilein Kuanah, kus häi oli muuttanuh vien viinakse. Kapernaumas oli kunin-gahan virguniekku, kuduan poigu oli voimatoi. ⁴⁷Ku häi kuulusti Jiesuksen tulluon Juudiespäi Galileih, häi lähti Jiesukselluo da pokoroičči händü tulemah da piästämäh hänen poigua, kudai oli kuolendan pardahal. ⁴⁸Jiesus sanoi hänele: "Tüö sini etto usko, kuni etto nähne tunnus- da kummeksittavii rua-doloi." ⁴⁹No virguniekku pokoroiččihes: "Ižändü, tule, kuni poigu ei kuolluh." ⁵⁰Sit Jiesus sanoi: "Mene kodih. Poigas on terveh."

Mies uskoi, midä Jiesus sanoi hänele, i lähti. ⁵¹Matkal hänele vastah tuldih hänen abulazet, sanottih hänele: "Poigas tervehtüi." ⁵²Mies küzüi heil, mil aigua poigu oli alganuh toibuo, i hüö vastattih: "Egläi seiččemendel čuasul läülen lähti." ⁵³Sit tuattah ellendi, se rodih juuri sil keskie, konzu Jiesus sanoi hänele: "Poigas on terveh", i häi da hänen taloin kai vägi uskottih Jiesukseh. ⁵⁴Tämä oli Jiesuksen toine kummuruado, i tämän häi luadii konzu tuli Juu-diespäi Galileih.

Jiesus piästää miehen Betezdan kezoikohtas

5 Jälles tädä oli jevreilöin pruazniekku, i Jiesus lähti Jerusalmah. ²Jerusalimas Lammasveriälöin lähil oli kezoikohtu, kuduadu jevrein kielel sanottih Betezdu. Sen rannoil oli viizi pačaskatostu, ³i sie virui suuri joukko voimattomii: sogieloi, ramboi da

hullattuloi,* kuduat vuotettih vien kuohundua, ⁴näit anheli aijoitellen laskevui kezoikohtah i pani vien kuohumah; i ken sil keskie enzymäzekse ehtii vien kuohunduaigua mennä sinne, se piäzi tervehekse, olibo häi mittumantahto tavvin vallas.

⁵Sie oli mies, kudai virui alasijas kolmekümnen kaheksa vuottu. ⁶Jiesus dogadii hänen sie virumas da tiezi hänen olluon hätken voimattomannu. Jiesus küzüi: "Tahtotgo roija tervehekse?" ⁷Voimatoi sanoi: "Ižändü, minul ei ole nikedä, ken auttas piästä kezoikohtah sil aigua, konzu vezi kuohahtah. Ainos konzu koittelen sinne mennä, kentahto toine ennittäü minuu." ⁸Jiesus sanoi hänele: "Nouze, ota magavustila da astu." ⁹Mies kerras rodih tervehekse, otti magavustilan da astui.

Kačo gu se oli suovattupäivü. ¹⁰Sentäh jevreilöin vahnimat sanottih piästetüle: "Tänäpäi on suovattu, sinul ei ole lubua kandua magavustilua." ¹¹Mies sanoi heile vastah: "Se, ken luadii minun tervehekse, sanoi minule: 'Ota magavustila da astu.'" ¹²Sit hüö küzüttih: "Kenbo on se mies, kudai käski sinule ottua magavustilan da astuo?" ¹³Tervehtännüh üksikai ei tiedännüh, ken se oli, ku Jiesus oli kavonnuh rahvasjoukon keskeh. ¹⁴Jälles sidä Jiesuksele tuli vastah se mies Jumalan talois. Häi sanoi miehele: "Sinä nügöi olet terveh. Älä enämbi luaji riähkiä, ku sinule ei rodis midätahto pahembua." ¹⁵Mies lähti siepäi i sanoi jevreilöin vahnimile, kui Jiesus oli piästännüh hänen.

*5:3 Täs tähtimerkispäi 4:n javon loppussah, tädä kohtua ei ole erähis vahnembis kázikirjutuksis.

¹⁶Tämän täh jevreit ruvettih ahtistamah Jiesustu da eččimäh hänele surmua, ku häi suovattan luadii nengomua. ¹⁷No Jiesus sanoi heile: "Minun Ižä ainos ruadau, ruan minägi." ¹⁸Tämä vie enämbäl lizäi heile induo ottua Jiesuksel hengi. Häihäi rikoi ei vaiku suovattukäskün, a kaiken lizäkse sanoi Jumalua omakse ižäkse da sil luadii iččiedäh Jumalan verdazekse.

Jumalan Poijale annettu valdu

¹⁹Jiesus sanoi jevreilöin vahnimile nenga: "Todeh, todeh sanon teile: ei Poigu voi nimidä luadie omua tahtuo müö, häi luadiu vai sidä, midä on nähnyh Ižiädäh luadimas. Midä Ižä luadiu, sidä i Poigu luadiu. ²⁰Ižä suvaiččou Poiguadah i ozuttau hänele kai, midä iče luadiu; häi ozuttau Poijale vie suurembiigi ruadolo, moizii, kudamii kummeksitto. ²¹Kui Ižä nostau kuolliet da andau heile elaijan, muga i Poigu andau elaijan, kelle häi tahtou. ²²Ižä ei suudi nikedä, a on andanuh kaiken suvvonvallah Poijale, ²³ku kaikin kunnivoittas Poigua muga, kui kunnivoijah Ižiä. Ken ei kunnivoiče Poigua, se ei kunnivoiče Ižiägi, kudai hänen on tündänüh.

²⁴"Todeh, todeh sanon teile: ken kuundelou minun sanua da uskou minun tündäjäh, sil on igäine elos. Häi ei rodei suudittavakse, a häi on jo piässüh surmas elokseh. ²⁵Todeh, todeh sanon teile: roih aigu – i se jo on nügöi – konzu kuolluot kuultah Jumalan Poijan iänen. Net, ket kuultah, roijah elämäh, ²⁶ku Ižä, eloksen andai, on luadinuh Poijasgi eloksen andajan. ²⁷Ižä on tuaste andanuh hänele i suvvonvallah, ku häi on Ristikanzan Poigu. ²⁸Älgiä kummeksikkua tädä! Tulou aigu, konzu kaikin kalmasolijat kuultah Jumalan Poijan iänen

²⁹da nostah kalmaspäi: hüviä luadinuot – ilmanigäzeh elokseh, pahua luadinuot – suudittavakse."

Jumalan Poijan tovendajat

³⁰"Omua tahtuo müö minä en voi nimidä luadie. Minä suudin sidä müö, midä kuulen, i suudo on oigei, ku en aja omuadani tahtuo, a minuu tündänüön Ižän tahtuo ajan.

³¹"Ku iče sanonen toven iččeh näh, minun sanat ei olla pädijät. ³²No minun puoles tovendau toine, i minä tiijän: sanat, kuduat häi sanou minun puoles, ollah pädevät. ³³Tüö tündänittö miehii Iivanalluo, i häi tovenzi minuh näh. ³⁴Ei minule iččelleni pie nimituman ristikanzan tovendustu, no minä sanon tämän teile, anna pellastutto*. ³⁵Iivan oli valgiel tulel palai lampu, no tüö vai pikoi kodvazen tahtoitto ihas-tellakseh hänen tulel.

³⁶"Minul on tovendus, kudai on Iivanan tovendustu tovembi: net ruavot, kuduat Ižä lepii minule ruattavakse. Nämä ruavot, kuduat minä luajin, tovendetah Ižiä minun tündäjäkse. ³⁷Iče Ižägi, minun tündäi, on tovendannuh minuh näh. Tüö nikonzu etto ole kuulluh hänen iändü, ettogo nähnüäh hänen rožii, ³⁸ei ni hänen sana püzü teis, ku tüö etto usko sih, kudaman häi tündi. ³⁹Tottu, tüö tarkazeh luvetto kirjutuksii, ku duumaičetto löüdiä niis ilmanigäzen eloksen – juuri nethäi sanotah toven minuh näh. ⁴⁰No tüö etto tahto tulla minulluo elostu suamah.

⁴¹"En minä ota vastah rahvahan kunnivoičustu. ⁴²Minä tiijän teijät: tüö etto suvaiče Jumalua. ⁴³Minä

*5:34 Pellastus on vahnu karjalaine sana, kudai merkiččöü piäzendiä pahuos.

tulin Ižän nimes, i tüö etto ota minuu vastah. No ku ken toine tullou omassah nimes, händü tüö otatto vastah. ⁴⁴Kuibo tüö voitto uskuo! Tüö otatto vastah toine toizen kunnivoičuksen, i etto eči sidä kunnivuo, kudai tulou ühtes da ainavos Jumalaspäi.

⁴⁵"Älgä duumaikkua, minä rubien viäritämäh teidü omani Tuatan ies. Teijän viärittäi on Moisei, häi, kuduas tüö vuotatto abuu. ⁴⁶Ku tüö uskozitto Moiseidu, uskozitto minuugi, ku minuh näh häi on kirjuttanuh. ⁴⁷No ku tüö etto usko hänen kirjutuksih, kuibo tüö voizitto uskuo minun sanoih!"

Jiesus süöttäü viizituhattu hengie

6 Tämän jälles Jiesus lähti Galileinjärven, toizin sanojen, Tiberianjärven toizele puolele. ²Hänele jälles astui suuri joukko rahvastu, ku hüö oldih nähtü hänen kummeksittavii ruadolo, kudamii häi luadii voimattomii piästäjes. ³Jiesus nouzi mäinrindehele da istuvui opastettavienke. ⁴Jevreilöin Äijänpäivän pruazniekku oli lähil.

⁵Jiesus nosti silmät i nägi tulemas suuren rahvasjoukon. Häi küzüi Hilipäl: "Kus vois ostua leibiä heile süödäväkse?" ⁶Tämän häi sanoi vai sikse, ku tahtoi tiijustella Hilipän mieli, häi, näit, iče tiezi, midä tahtou ruadua. ⁷Hilippü vastai: "Kahtensuan dinuaran leivis ei rois heile palazingi hengie kohti." ⁸Sit üksi opastettavis, Simon-Pedrin velli Andrei, sanoi Jiesuksele: ⁹"Tiä on brihačču, kudual on viizi ozrastu leibiä da kaksi kalua. No kuibo niis täüdüü nenga suurele joukole?" ¹⁰Jiesus sanoi: "Käske kaikkii istuvumah." Sil kohtal oli rehevü nurmi, rahvas istuvuttih muale. Sie oli läs viittütuhattu hengie. ¹¹Jiesus otti leivät, kiitti Jumalua i jagoi leivät süömäh ruvennuzile. Muga i kalat jagoi, i kaikin suadih muga äijin, min vai tahtottih. ¹²Ku

kaikin süödih külläl, Jiesus sanoi opastettavile: "Keräkkiä kai jännüöt süöndüpalazet, ku nimidä ei menis sudre." ¹³Muga hüö i luajittih, i viijes ozru-leiväs kerdüi vie kaksitostu täüttü viršii palazii, kuduat jädih süömättäh.

¹⁴Rahvas ku nähtih, mittuman kummeksittavan ruavon luadii Jiesus, hüö sanottih: "Tämä todeh on se viestinsuattai, kuduale oli lepittü muailmah tulemine." ¹⁵No Jiesus tiezi, rahvas vägeh tahtotah luadie hänes kuningahan, i sen täh häi oikkoi uvvessah mäile üksin.

Jiesus kävelöü vienpindua müö

¹⁶Ku tuli ildu, opastettavat heitüttih alah rannale, ¹⁷mendih veneheh i lähtiättih kohti Kapernaumua, järven toizele puolele. Jo oli pimei, a Jiesus vie ei tulluh heijällüö. ¹⁸Tuuli kovah, i järvel bauhuttih vuahtipiähizet uallot. ¹⁹Konzu hüö oli souttu nenga kaksikümnen viizi libo kolmekümnen stadiomiäriä*, hüö dogadittih Jiesuksen astumas järven ualdoloi müö da lähenemäs venehtü. Hüö pöllästüttih. ²⁰No Jiesus sanoi: "Minä täs olen, älgia varakkua." ²¹Heil oli mieli ottua händü veneheh, no sil keskie veneh jo tuli sille rannale, kuduale oldih menos.

Eloksen leibü

²²Tossupiännü rahvasjoukko vie oli toizel puolel järvie. Hüö oli nähtü, sie oli olluh üksi ainavo veneh da Jiesus ei olluh mennüh sih veneheh ühtes opastettavienke, a nämä oldih lähtiättü ilmai händü. ²³Tiberiaspäi ühtelläh tuli muidu venehii lähele sidä

*6:19 Nenga viizi, kuuzi kilometrii.

kohtua, kus Ižändü oli kiittänüh Jumalua da süötänüh rahvastu leiväl. ²⁴Nügöi, konzu hüö nähtih, eigo Jiesustu, eigo opastettavii olluh sie, rahvas mendih venehih da lähtiettih Kapernaumah eččimäh Jiesustu.

²⁵Hüö lövvettih Jiesuksen toizel puolel järvie i küzüttih hänel: "Rabbi, konzubo sinä tulit tänne?"

²⁶Jiesus vastai: "Todeh, todeh sanon teile: etto tüö eči minuu nähtülöin kummeksittavien ruadoloin täh, a sen täh ku saitto leibiä da söitto külläl. ²⁷Älgiä tavoitelkua hävijä süömistü, a tavoitelkua häviemättömiä, sidä, kudai andau ilmanigäzen eloksen. Sidä teile andau Ristikanzan Poigu, ku Ižä Jumal on pannuh häneh omassah merkin." ²⁸Hüö küzüttih: "Midäbo mejän on ruattavu, ku mejän ruavot oldas Jumalan ruadoloinnu?" ²⁹Jiesus vastai: "Uskokkua häneh, kuduan Jumal on tüöndänüh. Se on Jumalan ruado."

³⁰Hüö sanottih Jiesuksele: "Mittumanbo kummeksittavan ruavon luajit, ku müö sen nähtüü voizimmo uskuo sinuh? Midäbo sinä luajit? ³¹Mejän tuatot süödih elämättömäs muas mannu*, kui i pühis kirjutuksis sanotah: 'Häi andoi heile süödäväkse leibiä taivahaspäi'." ³²Täh Jiesus vastai: "Todeh, todeh sanon teile: ei Moisei teile andanuh taivahaspäi leibiä, a minun Ižä andau teile tovellistu leibiä taivahaspäi. ³³Jumalan leibü on se, kudai tulou taivahaspäi da andau maailmale eloksen."

³⁴Hüö sanottih: "Ižändü, anna ainos meile sidä leibiä." ³⁵Jiesus sanoi: "Minä olen eloksen leibü. Ken vai tullou minulluo, se nikonzu ei ole n'alläs, i se, ken uskou minuh, sidä enämbi nikonzu ei juotata.

*6:31 Mannu (2. Moisein kniigu 16:13-35) – kačo sanua Sanastos.

³⁶No minä sanoin teile, tүү oletto nähñüh minuu, no üksikai etto usko. ³⁷Kai net, ket Ižä andau minule, tullah minulluo, i sidä, kudai tulou minulluo, minä en aja iäre. ³⁸Enhäi minä ole taivahaspäi tulluh luadimah omani tahtuo müö, a tulin täüttämäh tүүndäjän tahtuo. ³⁹I Ižän, minun tүүndäjän, tahto on se, ku minä en kavottas ni ühtü niis, kuduat häi on andanuh minun halduh, a jälgimäzennü päivännü minä nostatan heijät kai. ⁴⁰Minun Ižä tahtou, ku jogahizel, ken nägöü Poijan da uskou häneh, olis ilmanigäine elos. Jälgimäzennü päivännü minä nostatan hänen."

⁴¹Jevreilöin vahnimii väčketti se, ku Jiesus sanoi: "Minä olen se leibü, kudai on tulluh alah taivahaspäi." ⁴²Hüö sanottih: "Eigo tämä olle Jiesus, Joosifan poigu? Müö tiijämmö hänen ižän da i muaman. Kuibo häi voibi sanuo: 'Olen tulluh taivahaspäi?'" ⁴³Jiesus vastai täh: "Älgiä väčkäkkiä! ⁴⁴Niken ei voi tulla minulluo, ku Ižä, kudai tүүndi minun, ei vedäne händü. Sen, ken tulou, minä nostatan jälgimäzennü päivännü. ⁴⁵Jumalan viestinsuattajien kirjutuksis sanotah: 'Hüö kaikin roijah Jumalan opastetuikse.' Jogahine, ken on kuunelluh Ižiä da ottanuh vastah hänen opastandan, tulou minulluo. ⁴⁶Tozi on, Ižiä niken ei ole nähñüh, vaiku häi, kudai on tulluh Jumalalluopäi, on nähñüh Ižiä. ⁴⁷Todeh, todeh sanon teile: se, ken uskou minuh, sil on ilmanigäine elos. ⁴⁸Minä olen eloksen leibü. ⁴⁹Teijän tuatot süödih elämättömäs muas manna, a üksikai kuoltih. ⁵⁰No tämä leibü tulou taivahaspäi, i se, ken süöü tädä, ei kuole. ⁵¹Minä olen tämä elävü leibü, kudai on tulluh taivahaspäi, i se, ken süöü tädä leibiä, eläu ijän kaiken. Leibü, kuduan minä annan, on minun rungu. Minä annan sen, ku maailmu eläs."

⁵²Tämän täh sütüi suuri kiistu jevreilöin keskes. Hüö küzeltih toine toizel: "Kuibo tai mies voibi

andua omassah rungan meile süödäväkse?" ⁵³Jiesus sanoi heile: "Todeh, todeh, sanon teile: ku tüö etto süönne Ristikanzan Poijan lihua da etto juonne hänen verdü, teis ei ole elostu. ⁵⁴No se, ken süöü minun lihan da juou minun veren, sil on ilmanigäine elos, i jälgimäzennü päivännü minä nostatan hänen. ⁵⁵Minun liha on tovelline süömine, minun veri tovelline juomine. ⁵⁶Ken süöü minun lihan da juou minun veren, püzüü minus, i minä püzün hänes. ⁵⁷Ižä, kudai eläü, tüöndi minuu, i muga, kui minä sain eloksen Ižälpäi, muga i minuspäi suau eloksen se, ken süöü minuu.

⁵⁸"Tämä on se leibü, kudai tuli alah taivahaspäi. Se on toizemmoine, kui mannu, kuduadu süödih teijän tuatot: hüö kuoltih, no se, ken süöü täda leibiä, eläü ilmazen ijän."

⁵⁹Nenga Jiesus pagizi Kapernauman kerähmötalois, konzu häi sie opasti.

Ilmanigäzen eloksen sanat

⁶⁰Tämän kuultuu äijät hänen opastettavis sanottih: "Tämä on vaigei pagin. Kenbo voibi kuunella tuammostu?" ⁶¹Jiesus tiezi: hänen sanoin täh opastettavat burbetettih keskenäh, i häi sanoi heile: "Satattaugo tämä teidü? ⁶²A ku tüö nägizittö Ristikanzan Poigua nouzemas sinne, kus häi enne oli! ⁶³Hengi üksin luadiu eläväkse, lihas ei ole nimituttu hüödüü. Net sanat, kuduat teile olen sanonuh, ollah hengi da elos. ⁶⁴No teijän joukos on moizii, kuduat ei uskota." Jiesus, näit, tiezi alguu müö, ket ei uskota i ken menettäü hänen. ⁶⁵Häi jatkoi: "Sikse i sanoin teile: niken ei voi tulla minulluo, ku se ei olle Ižän annettu."

⁶⁶Monet Jiesuksen opastettavis tämän jälgeh erottih joukospäi i ei enämbiä käveltü hänenke.

⁶⁷Jiesus küzui niilöil kahteltostu: "Tahtottogo i tüö lähtie iäre?" ⁶⁸Simon-Pedri vastai hänele: "Ižändü, kenellüöbo müö menizimmö? Sinul ollah ilman-igäzen eloksen sanat. ⁶⁹Müö uskommo da tiijämmö: sinä olet Hristos, sen Jumalan Poigu, kudai eläü." ⁷⁰Jiesus sanoi heile: "Ičehäi minä teijät kai kaksitostu valličin. No üksikai üksi teis on piälimäine Kehno." ⁷¹Häi sanoi Simonan Iskariotan poigah näh, Juudah näh. Hänes roih Jiesuksen menettäi, hot häi oligi üksi niis kahtestostu.

Jiesus lehtikovan pruazniekas

7 Tämän jälles Jiesus käveli eri puolil Galilein muadu. Juudien mual häi ei tahtonuh liikkuo, ku jevreit ečittih tuporua tappua händü.

²Jevreilöin lehtikovan pruazniekku oli lähil. ³Jiesuksen vellet sanottih hänele: "Mene Juudieh, sit sinun opastettavatgi suahah nähtä, mittumii ruadoloi sinä ruat. ⁴Eihäi niken pie peitos omii ruadoloi, ku tahtonou iče olla nägüvis. Kerran on n'eroo nengozeh, ozuta muailmale mi miehii olet." ⁵Velletgi ei uskottu häneh. ⁶Jiesus sanoi heile: "Nügöi vie ei ole minun aigu – a teile pädöü mi aigo i olgah. ⁷Teidü muailmu ei voi vihata, a minuu se vihuau, ku minä tovestan – sen ruavot ollah pahat. ⁸Mengiä vai tüö pruazniekale. Minä en vie lähte tälle pruazniekale, ku minun aigu ei vie ole tulluh." ⁹Nenga häi sanoi i jäi Galileih.

¹⁰No konzu vellet lähtiettih pruazniekale, Jiesusgi lähti sinne, ei rahvahan nähten, a peitoči.

¹¹Pruazniekan aigua jevreilöin vahnimat ečittih händü i küzeltih: "Kusbo se mies on?" ¹²Rahvahan keskes oli äijü čuhkettu häneh näh. Ühtet sanottih: "Häi on hyvä mies", toizet sanottih: "Ei ole, häi

smuttii rahvastu." ¹³Silmis niken ei ruohtinuh paista häneh näh, ku kaikin varattih jevreilöin vahnimii.

¹⁴Konzu pruazniekku oli puolivälis, Jiesus nouzi Jumalan taloih i rubei opastamah. ¹⁵Jevreilöin vahnimat kummeksittih i sanottih: "Kuibo tai opastumatoi mies voibi tundie kirjutukset?" ¹⁶Jiesus sanoi heile: "Se, mih minä opastan, ei ole minun, a on hänen, kudai tündi minuu. ¹⁷Se, ken tahtou noudua hänen tahtuo, se piäzöü perile, ongo opastus Jumalas lähtenüh vai pagizengo omas ičespäi. ¹⁸Se, ken sanou omii duumii, tahtou ičelleh kunnivuo. No se, ken tahtou kunnivuo omassah tündäjäle, pagizou tottu, hänen sanois ei ole kielastustu. ¹⁹Andoigo Moisei teile käsküstön vai ei? No ni üksi teis ei novva sidä. Miksebo tūo tahtotto tappa minuu?"

²⁰Rahvas sanottih: "Sinus on pagan hengi. Kenbo sinuu tahtou tappa?" ²¹Jiesus sanoi vastah: "Minä luajiin vaiku ühten ruavon, i tūo kaikin sidä kummeksitto. ²²Moisei andoi teile ümbärileikkavuksen* – hot segi käskü ei ole lähtenüh Moiseispäi, a tuattoloin tuattoloispäi – sen tūo luajitto suo suovattangi. ²³Ku kerran ristikanzu ümbärileikatah suovattangi, ku ei rikkuo Moisein käsküü, ga miksebo sit tūo oletto vihazet minun piäle, ku minä suovattan piästin ristikanzan ünnäh? ²⁴Älgiä suudikkua sidä müö, kui se nägüü silmäl, a suudiet tozi suvvol."

Ongo Jiesus Hristos?

²⁵Erähät jerusalimalazet sanottih: "Eigo tämä olle se, kuduadu tahtotah tappa? ²⁶Kaččuotto, tuos häi pagizou ilmi, i hänele niken nimidä ei sano: olda-

*7:22 Ümbärileikkavus – kačo sanua Sanastos.

nehgo ülimäzet todeh suadu tiediä hänen olevan Hristos? ²⁷Täh mieheh näh todeh müö tiiämmö kugalaine häi on. Ku Hristos tulou, niken ei tiijä kugalaine häi on."

²⁸Konzu Jiesus opasti Jumalan talois, häi pagizi koval iänel: "Tüö tiijättö, ken minä olen, da kuspäi minä olen. En tulluh omani tahtos. Minuu tüöndi häi, kudai on tozi. Tüö etto händü tunne, ²⁹no minä tunnen hänen, ku olen tulluh hänellüöpäi da ku häi on tüöndänüh minuu." ³⁰Heil oli mieli ottua kiini händü, no niken ei ruohtinuh mennä käzin, ku hänen aigu ei vie tulluh. ³¹Moni ristikanzu sen tilah uskoi häneh. Hüö sanottih: "Konzu Hristos tulou, tovelgo luadinou enämbän kummeksittavii ruadoloi, ku min on tämä luadinuh."

³²Ku fariseit kuultih rahvahan pagizevan täh tabah Jiesukseh näh, hüö da ülimäzet papit tüöttih omassah miehii händü ottamah kiini. ³³Jiesus sanoi: "Vähäzen aigua minä vie olen teijällüö. Sit menen hänellüö, kudai tüöndi minuu." ³⁴Tüö ečittö minuu, vai etto lövvä; i tüö etto piäze sinne, kus minä olen."

³⁵Jevreilöin vahnimat küzeltih toine toizel: "Kunnebo häi tahtou mennä? Kus müö händü emmo vois löüdiä? Šuorieugo häi lähtemäh meigäläziellüö, kuduat eletäh gretsieläzien keskes, da opastamah gretsieläzii? ³⁶Midäbo häi tahtoi sanuo sanoil: 'Tüö ečittö minuu, no etto lövvä', da 'Tüö etto piäze sinne, kus minä olen?'"

³⁷Pruazniekan jälgimäzennü, suurennu päivännü Jiesus seizoi da pagizi koval iänel: "Kedä ku juotatannou, se tulgah minulluo i juogah. ³⁸Ken uskou minuh, sen süväimes, kui on sanottu Pühis kirjutuksis, ruvetah virduamah elävän vien jovet." ³⁹Tämän häi sanoi Hengeh näh, kudai suadas häneh uskojat. Pühä Hengi ku vie ei olluh tulluh, ku Jiesustu vie ei oldu ülendettä.

⁴⁰Jiesuksen sanoin kuultuu monet rahvahan keskes sanottih: "Tämä todeh on se Jumalan viestinsuattai." ⁴¹Toizet sanottih: "Häi on Hristos." No erähät ebäiltih: "Ei taki Hristos Galileispäi tule!" ⁴²Pühis kirjutuksishäi sanotah: Hristos on Davidan jälgeläine da tulou Viflejemaspäi, Davidan kodilinnaspäi." ⁴³Nenga rahvas rubei kiistelemäh keskenäh häneh näh. ⁴⁴Erähät tahtottih ottua händü kiini, no niken ei mennüh häneh käzin.

⁴⁵Jiesustu kiini ottamah tüötüt miehet tul dih järilleh ülimäzien pappiloin da fariseiloilluo, i nämä küzüttih: "Miksebo etto tuonnuh händü?" ⁴⁶Miehet sanottih: "Ni üksi ristikanzu igänäh ei paissuh sih tabah kui häi." ⁴⁷Sit fariseit sanottih: "Annoittogo tüögi vediä iččiedäs üöksüksih?" ⁴⁸Ongo kentahto piämiehis libo fariseilois uskonuh häneh? ⁴⁹Tai rahvas ei tiijä nimidä käsküstöh näh – kaikin ollah kirottut!" ⁵⁰Sit Nikodim, kudai oli üksi heijän joukospäi da oli jo enne üöl käünüh Jiesukselluo, sanoi: ⁵¹"Eihäi mejän käsküstön mugah nikedä sua suudie, kuni ei kuultanne händü da otetanne selviä, midä häi on ruadanuh." ⁵²No toizet sanottih hänele: "Etgo sinägi olle Galileispäi? Luve kirjutuksii, sit suat tiediä, Galileispäi ei tule Jumalan viestinsuattajua."

⁵³Kaikin lähtiättih kodih, ^{8:1}a Jiesus meni Voipuumäile.

Venčanrikkoi naine

8 ²Aijoi huondeksel Jiesus tuli tuaste Jumalan taloih. Hänes ümbäri kerävüi rahvastu suurin joukkoloin, i häi istuvui i opasti heidü.

³Sil keskie käsküstönopastajat da fariseit tuodih hänellöö naizen, kudai tavattih vierahan mužikanke maguamas. Hüö pandih händü kaikkien nägüvih ⁴i sanottih Jiesuksele: "Opastai, tämä naine tavattih

vierahan mužikanke maguamas. ⁵Moisei on käskütös sanonuh meile: tämämmoizii pidäü kivil pergua surmassah. Midäbo sinä sanot?" ⁶Hüö paistih nenga, ku tahtottih oppie Jiesuksen mieli da sen jälgeh viärittiä händü.

No Jiesus kumardui i kirjutti sormel muah. ⁷Konzu hüö prižmittih hänel vastavustu, häi oigeni i sanoi: "Se teis, kudai ei ole luadinuh riähkiä, lükäkkäh enzymäzen kiven." ⁸Häi uvvessah kumardui i kirjutti muah. ⁹Ku viärittäjät kuultih Jiesuksen sanat da ku südämeči tunnustettih omassah viärüön, hüö lähtiettih iäres toine toizen jälles, vahnimat enzymäzinnü. Sih jäi vai Jiesus da naine. ¹⁰Jiesus nouzi püstüi, ei nähnuh nikedä paiči naistu i küzüi hänel: "Naine, kusbo ollah sinun viärittäjät? Eigo niken suudinuh sinuu?" ¹¹"Ižändü, ei niken", vastai naine. Jiesus sanoi: "En minägi suudi sinuu. Mene da enämbi älä luaji riähkiä."

Muailman valgei

¹²Jiesus tuaste pagizi rahvahale da sanoi: "Minä olen muailman valgei. Ken noudau minuu, se ei astu pimies, hänel on eloksen valgei."

¹³Fariseit sanottih hänele: "Sinä iče tovestat iččeh näh, ei sinun sanat olla pädiät." ¹⁴Jiesus vastai: "Hot minä iče tovestan iččeh näh, minun sanat ollah tottu, ku tiijän, kuspäi olen tulluh da kunne menen. A tüö etto tiijä, kuspäi minä tulen da kunne menen."

¹⁵Tüö suuditto kui ristikanzat, minä en suudi nikedä.

¹⁶A ku suudinnen, minun suudo on oigei, ku minä en ole üksin, minunke on Ižä, kudai minuu tüöndi.

¹⁷Sanotahhäi teijän käsküstösgi, kahten hengen tovestus on pädi. ¹⁸Minä tovestan iččeh näh, da i Ižä, kudai tüöndi minuu, tovestau minuh näh."

¹⁹"Kusbo sinun Ižäs on?" küzüttih hüö. Jiesus vastai:

"Tüö etto tunne minuu, ettogo minun Ižiä. Ku tundizitto minuu, tundizitto Ižiägi."

²⁰Tämän paginan Jiesus pidi konzu opasti rahvastu Jumalan taloin pihal uarrehlippahalluo. Niken ei ottannuh händü kiini, ku hänen aigu ei vie olluh tulluh.

"Minä lähten iäre"

²¹Toizen kerran rahvahanke paistes Jiesus sanoi: "Minä lähten iäre. Sit tüö ečittö minuu, no kuoletto omittos riähkih. Kunne minä menen, sinne tüö etto piäze." ²²Jevreilöin vahnimat kummeksittihe: "Ei taki häi šuorie iččiedäh tappamah, ku sanou: 'Kunne minä menen, sinne tüö etto piäze?'" ²³Jiesus sanoi heile: "Tüö oletto alahua, minä ülähä. Tüö kuulutto täh muailmah, no minä en kuulu täh muailmah. ²⁴Sen täh sanoin teile: tüö kuoletto omittos riähkih. Minä olen se, ken olen* – ku etto uskone, kuoletto omittos riähkih." ²⁵"Kenbo sit olet?" küzüttih hüö. Jiesus vastai: "Se, kenekse teile olen sanonuh iččie alguu müö. ²⁶Minul on teih näh äijü sanomistu, da äijäs minun on teidü suudittavu. No minun tüöndäi pagizou tottu, a minä vai sanon muailmale sen, min minä olen kuulluh hänelpäi."

²⁷Jiesus pagizi Ižäh näh, ga hüö ei ellendettü. ²⁸Sikse Jiesus jatkoi: "Konzu tüö ülendättö Ristikanzan Poijan, sit tüö ellendättö – minä olen se, ken olen, engo nimidä luaji omua himuo müö, a pagizen muga, kui Ižä on opastannuh minuu. ²⁹Häi,

*8:24 Algutekstan sanondu "minä olen se, ken olen" vihjuau Jumalan nimeh. 2. Moisein kniigu 3:14. Onnuako Jiesus tarkoitti hänen olevan Hristos. Kačo: livan 8:28, 13:19.

kudai tündi minuu, on minunke. Häi ei jättännüh minuu üksin, ku minä luajin kai hänen mielü müö."

³⁰Konzu Jiesus nenga pagizi, moni uskoi häneh.

Abraaman lapset

³¹Niile jevreilöile, kuduat uskottih nügöi häneh, Jiesus sanoi: "Ku püzünettä minun sanas, tää todeh oletto minun opastettavat. ³²Tää opastutto tundemah toven, tozi andau teile oman vallan." ³³Hää vastattih hänele: "Müö olemmo Abraaman jälgeläzii, emmo nikonzu ole olluh nikenen orjat. Kuibo sinä voit sanuo: "Tää piäzettä omale vallale?"" ³⁴Jiesus vastai: "Todeh, todeh sanon teile: jogahine, ken luadiu riähkiä, se on riähkän orju. ³⁵Orju ei püzü talois ilmastu igiä, a poigu püzüü. ³⁶Ku Poigu piästää teijät, tää oletto omassas vallal. ³⁷Minä tiijän – tää oletto Abraaman jälgeläzet. I üksikai tää tahtotto tappua minuu, ku minun sana ei sua teis tilua. ³⁸Minä pagizen sidä, midä olen nähnyh Ižällüö – a tää luajitto sidä, midä omattos ižäl tiijokse saitto."

³⁹Hää vastattih Jiesuksele: "Meijän ižä on Abraam." Jiesus sanoi: "Ku olizitto Abraaman lapset, tää ruadazitto Abraaman ruadoloi. ⁴⁰No nügöi tää tahtotto tappua minuu, ristikanzua, kudai teile sanoi toven, sen, min Jumalalpäi kuuli. Muga Abraam ei luadinuh. ⁴¹Tää luajitto samah tabah kui teijän ižä."

Hää sanottih: "Müö emmo ole huoran poigii. Meil on yksi tuatto, Jumal." ⁴²Täh Jiesus vastai: "Ku Jumal olis teijän ižä, tää suvaiččizitto minuu, ku olen lähtenyh Jumalaspäi da tulluh tänne. En minä omani himol ole tulluh, a häi tündi minuu. ⁴³Miksebo tää etto ellendä minun paginua? Sen täh, ku etto voi ni kuunella, midä minä sanon. ⁴⁴Tää oletto lähtenyh Kehnospäi. Häi on teijän tuatto, i

hänen himuo tüö tahtotto müvvittiä. Kehno on alguu müö olluh piäniekku. Toves häi ei ole püzünüh, ku hänes ei ole tottu. Konzu häi kielastelou, häi tovessah pagizou omuadah, ku on kielastelii da kielastuksen iżä. ⁴⁵No minuu tüö etto usko, ku minä pagizen tottu. ⁴⁶Olengo minä luadinuh riähkiä? Voigo ken teis sen tovendua? A ku paissen tottu, miksebo etto usko minuu? ⁴⁷Se, ken on Jumalaspäi, kuulou midä Jumal pagizou. Tüö etto kuule, ku etto ole Jumalaspäi."

Jiesus da Abraam

⁴⁸Jevreit sanottih Jiesuksele: "Emmogo müö tottu pagize: sinä olet samarialaine, i sinus on paha hengi. Eigo muga olla dielot?" ⁴⁹Jiesus vastai: "Ei minus ole pahua hengie. Pien kunnivos Ižiä, a tüö huigailletto minuu. ⁵⁰En eči kunnivuo ičelleni, no on toine, kudai eččiü minule kunnivuo i suudii. ⁵¹Todeh, todeh sanon teile: ken noudau minun sanua, se ei näi surmua nikonzu."

⁵²Jevreit sanottih hänele: "Nügöi on kai selvü: sinus on paha hengi. Abraam on kuolluh, viestinsuattajat tuaste, a sinä sanot: 'Ken noudau minun sanua, sille nikonzu ei tule surmu vastah.' ⁵³Sinägo sit olet suurembi kui mejän Abraam-ižä? Häi on kuolluh, kuolluot ollah i viestinsuattajat. Kenennübo sit iččiedäs piet?"

⁵⁴Jiesus vastai: "Ku minä iče ülendännen omani kunnivuo, se kunnivo ei ole nimittumas hinnas. No minun kunnivuo kohottau Ižä, häi, kuduadu tüö sanotto omakse Jumalakse. ⁵⁵Tüö etto ole opastunnuh händü tiedämäh, a minä tiijän hänen. Ku sanozin: 'En tiijä händü', olizin kielastelii kui i tüö. No minä tiijän hänen da novvan hänen sanua.

⁵⁶Teijän tuattas, Abraam, oli ihastuksis, ku roihes nägemäh minun päivän. Häi nägi sen i ihastelih."

⁵⁷Jevreit sanottih hänele: "Et ole i viijen-kümminen vuvven igäine, a butto ku olet nähnyh Abraamua!" ⁵⁸Jiesus vastai: "Todeh, todeh sanon teile: enne ku Abraam oli, olin minä." ⁵⁹Sit hüö allettih kerätä kivii, ku tahtottih lükkie häneh, no Jiesus vältüi heijän silmispäi i lähti Jumalan taloispäi.

Jiesus piästää sogiennu suavun

9 Dorogupieles Jiesus nägi ristikanzan, kudai oli sogei suandua müöte. ²Opastettavat küzüttih hänel: "Rabbi, kenbo azui riähkiä, ku häi on suadu sogiennu? Ičego häi vai hänen vahnembat?" ³Jiesus vastai: "Eigo häi, eigo hänen vahnembat. Muga on roinnuhes, ku Jumalan ruavot taldas hänes nägüvih. ⁴Nügöi, kuni vie on päivü, minul pidäü ruadua sen ruadoloi, kudai on minuu tüöndänüh. Tulou üö, i sit niken ei voi ruadua. ⁵Kuni olen muailmas, minä olen muailman valgei." ⁶Nämien sanoin sanottuu Jiesus sülgä muah, luadii sülles ligarozmoin, voideli sil sogien silmii ⁷i sanoi: "Mene Siloaman külvendükohtah da pezevü." – Siloam meikse on "tüönnettü". – Mies meni, pezevüi i tuli siepäi nägijännü.

⁸Sit miehen susiedat i toizetgi, kuduat enne oldih nähtü händü da tiettih händü pakiččijannu, kummeksittih: "Eigo tämä ole se samaine, kudai istui pakiččemas?" ⁹Ühtet sanottih: "Se samaine mies", a toizet sanottih: "Ei ole se, rožis vai koskeh." No iče häi sanoi: "Minä se olen." ¹⁰Hüö küzüttih hänel: "Kuibo rubeit nägemäh?" ¹¹Häi vastai: "Se mies, kuduadu kučutah Jiesuksekse, luadii ligarozmoidu, voideli sil minun silmii da sanoi: 'Mene

Siloaman külvendükohtah da pezevü.' Minä menin da pezevüin, sit rubein nägemäh." ¹²"Kusbo se mies on?" küzüttih hänel, no häi vastai: "En tiijä."

Fariseit küzelläh piästettüü

¹³Mies, kudai oli olluh sogiennu, viedih fari-seiloilluo. ¹⁴Oli suovattupäivü, konzu Jiesus luadii ligarozmoin da avai miehel silmät. ¹⁵Fariseitgi küzüttih miehel, kui häi rubei nägemäh, i mies saneli: "Häi pani ligarozmoidu silmil, sit kävüin pezevümäh, i nügöi minä näin." ¹⁶Sit erähät fariseit sanottih: "Se mies ei voi olla Jumalan tüöttü, ku ei novva suovattukäsküü." Toizet sanottih: "Voinnougoriähkähine ristikanzu luadie nengomii kummii?" Tämän täh sütüi kiistu heijän keskes. ¹⁷Sit hüö uvvessah küzüttih sogiel: "Midä mieldü sinä iče olet häneh näh? Sinunhäi silmät häi avai." Mies vastai: "Häi on Jumalan viestinsuattai."

¹⁸Jevreilöin vahnimat üksikai ei uskottu miehen olluon sogiennu da ruvennuon nägemäh, kuni ei kučuttu sinne hänen vahnembii. ¹⁹Hüö küzüttih vahnembil: "Ongo tämä teijän poigu, kuduah näh sanotto, buite häi rodihes sogiennu? Kuibo häi nügöi voibi nähtä?" ²⁰Vahnembat sanottih: "Häi on mejän poigu, i häi oli suadu sogiennu, sen müö tiijämmö." ²¹No sidä emmo tiijä, kui häi nügöi voibi nähtä, emmogo sidä tiijä, ken hänele andoi silmät. Küzükkiä händü iččiedäh, häi on täüzigäine, anna häi sanou omah iččeh näh." ²²Hüö varattih jevreilöin vahnimii, sen täh hüö sanottih nenga. Näit jevreit jo ielpäi oldih sovittu eroittua kerähmötaloispäi jogahistu, ken pidäü Jiesustu Hristoksennu. ²³Tämän täh vahnembat sanottih: "Häi on täüzigäine, küzükkiä hänel."

²⁴Hüö kučuttih uvvessah miestü, kudai oli olluh sogiennu. Fariseit sanottih hänele: "Lubua Jumalan ies sanuo tottu! Müö tiijämmö – se mies on riähkähine." ²⁵Mies vastai: "Ongo häi riähkähine, sidä en tiijä. No sen tiijän: olin sogiennu, a nügöi näin." ²⁶Hüö küzeltih: "Midäbo häi sinulles luadii? Kuibo häi andoi sinule silmät?" ²⁷Mies vastai: "Johäi minä teile sen sanoin, a tüö etto kuunelluh. Miksebo tüö sen tahtotto kuulta uvvessah? Palaugo teijängi mieli roita hänen opastettavikse?" ²⁸Hüö nagrajen vastattih hänele: "Sinä hänen opastettavu olet, müö olemmo Moisein opastettavat." ²⁹Müö tiijämmö: Jumal pagizi Moiseile, no mittumua juurdu on tai mies, sidä emmo tiijä." ³⁰"Tämähäi on kummu", sanoi mies, "ku etto tiijä, kuspäi häi on – a häi andoi minule silmät." ³¹Senhäi müö tiijämmö – Jumal ei kuule riähkähizii, no mostu, kudai kunnivoittau händü da eläü hänen tahton mugah, sidä häi kuulou. ³²Igänäh ei ole kuultu, ku sogiennu suavule kentahto olis andanuh silmät. ³³Ku häi ei olis Jumalan tüöttü, häi ei vois nimidä luadie." ³⁴Sit hüö sanottih: "Sinä olet suandua müö riähkähine, umbiriähkähine mies – i sinä rubiet meidü opastamah!" Hüö ajettih mies iäre.

³⁵Jiesus kuuli, kui mies oli ajettu pihale, i konzu tämä tuli hänele vastah, küzüi: "Uskotgo Jumalan Poigah?" ³⁶"Ižändü, kenbo häi on?" küzüi mies. "Sano, ku voizin uskuo häneh." ³⁷Jiesus sanoi: "Sinä jo olet nähnuh händü. Häi on täs i pagizou sinunke." ³⁸"Minä uskon, Ižändü", sanoi mies i polvistui muah hänen edeh.

³⁹Jiesus sanoi: "Minun tulendu täh muailmah koiduu sille suvvokse: sogiet ruvetah nägemäh, nägijät sogenemah." ⁴⁰Erähät fariseit, kuduat oldih lähil, tämän kuultuu küzüttih: "Midä! Olemmogo müögi sogiet?" ⁴¹Jiesus vastai: "Ku tüö olizitto sogiet,

teidü ei viäritettäs riähkis, no tüö sanotto: 'Müö näimmö', i sen täh riähkü jiäü teih."

Hüvä paimoi

10 "Todeh, todeh sanon teile: se, ken ei mene lammassuojah veriän kauti, a murdavuu sinne toizielpäi, on varras da rozvo. ²Se, ken menöü veriän kauti, on lambahien paimoi. ³Hänele vardoiččii avuau veriän, i lambahat kuunellah hänen iändü. Häi kučču omassah lambahii nimeten da vedäü net välläle. ⁴Konzu häi laskou lambahat välläle, iče astuu iel, i lambahat astutah hänele peräh, ku hüö tundietah hänen iänen. ⁵Vierahal peräh net ei lähtietä, a juostah hänespäi pagoh, ku hüö ei tundieta hänen iändü."

⁶Jiesus sanoi heile tämän arbavuspaginan, no hüö ei ellendettü mih niškoi se oli. ⁷Sen täh Jiesus jatkoi: "Todeh, todeh sanon teile: minä olen lambahien veräi. ⁸Net kai, ket on tuldu enne minuu, ollah varrastajat da rozvot, i lambahat ei kuuneltu heidü. ⁹Minä olen veräi. Se, ken tulou südämeh minun kauti, pellastuu. Häi voibi tulla da i mennä, i häi löüdäü süöndükohtan. ¹⁰Varras tulou vaiku varrastamah, tappamah da hävittämäh. Minä tulin andamah elostu, üllinküllistü elostu.

¹¹"Minä olen hüvä paimoi, kudai panou omassah hengen lambahien puoles. ¹²Palkalaine ei ole toven paimoi, eigo lambahat olla hänen omassah, i nähtüü hukan tulemas lammaskarjah, jättäü karjan da pagenou. Hukku sordau lambahii, i hajoittau karjan. ¹³Paimoi pagenou, ku häi on palkalaine, palkatul paimoil oldahes libo äldähes lambahat.

¹⁴"Minä olen hüvä paimoi. Minä tiijän omani lambahat i hüö tiijetäh minuu, ¹⁵kui Ižä tiedäü minuu da minä tiijän Ižiä. Minä annan hengen

lambahien puoles. ¹⁶Minul on i toizii lambahii, kuduat ei olla täs lammassuojaspäi, no i niidü minul pidäü viettiä. Net kuultah minun iäni, da muga i on üksi karju da üksi paimoi.

¹⁷"Ižä suvaiččou minuu, ku annan hengen sen uvvessah suamizen täh. ¹⁸Niken sidä minul ei kiško, sen iče annan iäre. Minul on omani valdu andua se da valdu ottua se järilleh. Muga Ižä käski minule luadie."

¹⁹Nämien sanoin sanottuu jevreilöin keskes uvvessah sütüi kiistu. ²⁰Äijät heis sanottih: "Hänes on paha hengi, häi ei ole tävves mieles. Midäbo tütö händü kuundeletto?" ²¹Erähät sanottih: "Nenga ei pagize se, kes on paha hengi. I voisgo paha hengi andua sogiele silmät?"

Jevreit hüllätäh Jiesus

²²Oli talvi, i Jerusalimas piettih Jumalan taloin uvvistamispruazniekkua. ²³Konzu Jiesus käveli Jumalan taloin pihal Solomonan pačaskatokses, ²⁴rahvas kerrüttih hänes ümbäri i küzüttih: "Hätkengo sinä meidü kiuzannet? Ku ollet Hristos, sano se oigieh."

²⁵Jiesus vastai: "Johäi minä sen olen sanonuh teile, no tütö etto usko. Ruavot, kuduat minä luajin Ižän nimes, tovestetah minuh näh. ²⁶Tütö üksikai etto usko, ku etto ole minun lambahat, kui jo sanoin teile. ²⁷Minun lambahat tundietah minun iäni, i minä tunnen heijät, i hüö astutah minun peräs. ²⁸Minä annan heile ilmanigäzen eloksen. Hüö ni ilmazes ijäs ei jovvuta hävitükseh, eigo niken heidü kiško minun käzis. ²⁹Ižä, kudai minule heidü andoi, on kaikkii toizii suurembi, i niken ei voi kiško heidü Ižän käzis. ³⁰Minä da Ižä olemmo ühtü."

³¹Jevreit tuaste ruvettih keriamäh kive ku pergua kivilöil Jiesustu. ³²Jiesus sanoi heile: "Minä teijän

silmis olen mondu hüvüttü luadinuh, kuduat ollah Ižäspäi. Kudaibo niis on se, kudian täh tütö lükittö minuh kivilöi?" ³³Jevreit vastattih: "Müö emmo sinuh nimittuon hüvüön täh kivilöi lüki, a Jumalan nagrandan täh i sen täh, ku sinä piet iččiedäs Jumalannu, hot olet ristikanzu."

³⁴Jiesus vastai: "Eigo teijän käsküstöh ole kirjutettu: 'Minä sanoin: tütö oletto jumalat?' ³⁵Niilöi, kuduat kuultih Jumalan sanan, sanotah tämän mugah jumaloikse, i eihäi pühät kirjutukset roija tühjäkse. ³⁶Ižä valličči minuu i tütöndi minuu muailmah. Kuibo sit tütö voitto sanuo, buiteku nagran Jumalua, sen täh ku sanoin: 'Olen Jumalan Poigu?' ³⁷Ku en ruadane Ižän ruadolo, älgia uskokkua minuu. ³⁸No ku ruadanen, uskokkua ruadoloih, hot minuh etto uskosgi. Sit vai tütö opastutto ellendämäh, Ižä on minus, a minä olen Ižäs."

³⁹Jevreit tuaste opiteltih ottua Jiesustu kiini, no häi livahtih heijän käzis.

⁴⁰Jiesus uvvessah meni Jordanjoven toizele puolele, sinne, kus Iivan enne oli valattanuh rahvastu. Häi jäi sinne vähäzekse aigua, ⁴¹i hänellüö tuli äijü rahvastu. Hüö sanottih: "Iivan ei luadinuh ni ühtü kummeksittavua ruaduo, no kai, midä häi saneli täh mieheh näh, on tozi." ⁴²Sie äijät uskottih Jiesukseh.

Jiesus nostattau Luazarin

11 Eräs Luazari-nimelline mies oli voimatoi. Häi eli Betanies, sit samazes küläs, kus eletti Maria da tämän sizär Marpu. ²Maria oli se samaine, kudai voideli Ižändän jallat hajuvoil da pühkii net tukil, a läžii Luazari oli hänen velleh.

³Luazarin sizäret tütöttih Jiesuksele viesti: "Ižändü, se kedä sinä suvaičet, on voimatoi." ⁴Sen kuultuu

Jiesus sanoi: "Ei tämä taudi ole kuolendakse, a on Jumalan kunnivokse: sen kauti Jumalan Poigu suau kunnivuo." ⁵Jiesus äijäl suvaičči Marpua da hänen sizärdü, da i Luazarii. ⁶Konzu häi sai tiijon Luazarin voimattomukses, jäi vie kahtekse päiviä sinne, kus sil aigua piädüi olemah. ⁷Sen jälgeh häi sanoi opastettavile: "Lähtekkiämmö järilleh Juudeih." ⁸Opastettavat sanottih vastah: "Rabbi, oletgo sinä uvvessah sinne menos? Vaste vai koiteltih sinuu kivittiä." ⁹Jiesus sanoi heile: "Päiväs on kaksitostu čuassuu. Se, ken on päiväaijal liikkehel, ei öntästü, ku häi nägöü tämän muailman valgien. ¹⁰No se, ken on liikkehel üöaigah, öntästeleh – eihäi hänes ičes ole valgiedu."

¹¹Tämän sanohuu Jiesus lizäi: "Meijän Luazari-dovariššu uinoi, no minä lähten händü nostattamah."

¹²Opastettavat sanottih: "Ižändü, häi ku liennöü uinonnuh, häi sit piäzöü." ¹³Jiesus pagizi Luazarin kuolendah näh, no opastettavat smietittih, häi pagizou uinuomizeh näh. ¹⁴Sikse Jiesus sanoi oigieh: "Luazari on kuolluh. ¹⁵Teijän täh olen ihastuksis, ku en olluh sie: tämä näit lujauu teijän uskuo. Läkkiä hänellüö." ¹⁶Sit Homa, kuduadu vie toizin sanottih Kaksiezekse, sanoi toizile opastujile: "Läkkiä müögi, kuolemmo ühtes hänenke."

¹⁷Konzu Jiesus piäzi perile, hänele sanottih: "Luazari jo n'elläs päivü on muas." ¹⁸Betanii oli lähil Jerusalmua, nenga viijentostu stadionan* piäs, ¹⁹i äijü jevreidü oli tulluh urostamah Marpua da Mariadu vellen kuolenduigävis.

²⁰Ku Marpu sai kuulla Jiesuksen tulendah näh, häi lähti hänele vastah, a Maria istui kois. ²¹Marpu sanoi Jiesuksele: "Ižändü, ku olluzit tiä, velli ei ollus

*11:18 Nenga kolmen kilometrin piäs.

kuolluh. ²²No i nügöi uskon – Jumal andau sinule kaiken, midä vai pakinnet." ²³Jiesus sanoi: "Velles nouzou kuollieloispäi." ²⁴Marpu sanoi vastah: "Tiijän, häi nouzou jälgimäzennü päivännü, kuollielois nouzendupiännü." ²⁵Jiesus sanoi: "Minä olen kuollielois nouzemine da elos. Ken uskou minuh, se eläü, hot i kuollou, ²⁶i ni üksi, ken eläü da uskou minuh, ilmazes ijäs ei kuole. Uskotgo täh?" ²⁷"Uskon, Ižändü", vastai Marpu, "minä uskon – sinä olet Hristos, Jumalan Poigu, kuduale oli lepittü tulla muailmah."

²⁸Tämän sanottuu Marpu lähti i kučui Maria-sizärdü i peitoči sanoi: "Opastai on tiä i kuččuu sinuu." ²⁹Tämän kuultuu Maria hedi nouzi i lähti Jiesukselluo. ³⁰Jiesus vie ei olluh tulluh küläh, a vie ainos oli sie, kus Marpale tuli häi vastah. ³¹I jevreit, kudamat oldih urostamas Mariadu, nähtih, kui tämä kerras nouzi da lähti pihale, i lähtiättih hänele peräh, reknaten händü lähtemäs kalmoile itkemäh. ³²Sinne tulduu, kus oli Jiesus, i hänen nähtüü Maria heitüi hänele jalgoih i sanoi: "Ižändü, ku olluzit tiä, minun velli ei ollus kuolluh." ³³Konzu Jiesus nägi Marian itkemäs i hänenke tulluot jevreit, kuduat tuaste itkiättih, se händü liikutti süväinjuurii müö ³⁴i häi küzüi: "Kusbo on hänen kalmu?" "Ižändü, tule kaččomah", sanottih hüö vastah. ³⁵Jiesus itki. ³⁶Jevreit sanottih: "Kačokkua, min armahus oli hänelleh Luazari." ³⁷No erähät heis sanottih: "Häi ku sai avata sogien silmät, eigo voinnus piästiä Luazariigi surmas?"

³⁸Pahas mieles Jiesus tuli kalmale. Se oli kallivon kolo, kuduana suus oli kivi. ³⁹"Otakkua kivi iäre", käski Jiesus, no Marpu, kuolluon sizär, sanoi hänele: "Ižändü, häi jo tulou nenäh. Häi jo on sie n'ellättü päiviä." ⁴⁰Jiesus vastai: "Engo ole sanonuh sinule, ku uskonet, sit suat nähtä Jumalan kunnivon?"

⁴¹Otettih kivi iäre kolon suuspäi, kus kuolluh virui. Jiesus nosti silmät üläh da sanoi: "Ižä, minä kiitän sinuu, ku olet kuulluh minuu. ⁴²Minä tiijän, sinä kuulet minuu ainos, no sanoin tämän ümbäri seizojien rahvahien täh, ku hüö uskottas: minä olen sinun tüöttü." ⁴³Tämän sanottuu Jiesus kirgai koval iänel: "Luazari, tule iäre!" ⁴⁴I kuolluh tuli kalmaspäi, jallat i käit sidielöis, rožat paikallat katetunnu. Jiesus sanoi: "Keritäkkiä händü, anna häi menöü."

Jiesus tahtotah tappa

⁴⁵Äijät niilöis jevreilöis, kuduat oldih tuldu Marialluo da nähtü, midä Jiesus luadii, uskottih häneh. ⁴⁶No erähät heis mendih fariseiloilluo da sie saneltih midä Jiesus oli luadinuh. ⁴⁷Ülimäzet papit da fariseit kerättih kerähmö i kuzüttih kerähmöl: "Midä meil ruadua? Se mies luadii äijän kum-meksittavii ruadolo. ⁴⁸Ku andanemmo vällän hänele jatkaa nämii ruadolo, kaikin ruvetah uskomah häneh, i sit Riiman saldatat tullah da otetah meil sego tämä kohtu, sego kai rahvas." ⁴⁹Sit ükski heis, Kaifu, kudai sinä vuonna oli ülimäzennü papinnu, sanoi: "Tüö etto ellendä nimidä. ⁵⁰Ettogo voi el-lendiä, ku ükski mies kuollou rahvahan puoles, se on meile parempi ku kai rahvas joudus hävitükseh?" ⁵¹Tämä ei olluh hänen omassah mieli, a kulujan vuvven ülimäzennü papinnu häi ennusti: Jiesuksel pidäü kuolta rahvahan puoles, ⁵²ei vai sen rahvahan puoles, a hajalleh oljoi Jumalan lapsien ühtümizen puoles.

⁵³Sit päiväs lähtijen hüö otettih mieleh tappa Jiesus. ⁵⁴Sen täh Jiesus enämbi ei kävellüh nägevis Juudiedu müö, a siirdüi lähembäkse elottomua kohtua. Sie Efraim-nimizes linnas häi oleksendeli omassah opastettavienke.

⁵⁵Jevreilöin Äijänpäivän pruazniekku oli lähil, i külispäi äijät tul dih Jerusalah enne Äijiäpäiviä puhtastumizen menoloi pidämäh. ⁵⁶Hüö ečittih Jiesustu i paistih keskenäh Jumalan talois: "Midäbo arbailletto? Ei onnuako häi tule pruazniekale." ⁵⁷Ülimäzet papit da fariseit oldih käskiettä, ku ken tiedänöü Jiesuksen olendukohtan, sanuo heile, ku hüö voidas ottua händü kiini.

Betanies Jiesus voijellah

12 Kuuttu päiviä enne Äijänpäivän pruazniekkua Jiesus tuli Betanieh, kus eli Luazari, kudai oli kuolluh i kuduan häi oli nostanuh kuollieloispäi. ²Jiesuksele sie tarittih ildaine, Marpu pidi huoldu gostis, a Luazari oli üksi niis, kudamat süödih Jiesuksenke. ³Maria otti kogonazen funtan puhtastu, kallistu mirvoidu, voideli sil Jiesuksen jallat i pühkiä net kuivakse omassah tukil. Perti rodih täüzi voidien hajuu.

⁴Sit Juudu Iskariot, Simanan poigu, üksi Jiesuksen opastettavis, kudai jällicel menetti hänen, sanoi: ⁵"Miksebo tuadu voijettu ei müödü kolmessuas dinuaras i d'engoi annettu köühile?" ⁶Häi ei tädä sanonuh sen täh, ku pidi huoldu köühih näh, a sen täh ku oli varrastai. Ühtehine kukkaro oli hänen hallus, i häi otti ičelleh sinne panduloi d'engoi. ⁷Jiesus sanoi Juudale: "Jätä rauhah, tämän häi ruadoi minun muahpanendah niškoi. ⁸Köühät ollah teijällüö ainos, a minuu teil ei ainos ole."

⁹Betanieh tuli suuri joukko jevreilöi, ku hüö kuultih, Jiesus on sie. Hüö tul dih sinne ei vaiku Jiesuksen täh, a sengi täh, ku suas nähtä Luazarii, kuduan Jiesus oli suannuh kuollieloispäi hengih. ¹⁰Sit ülimäzet papit tul dih ühteh mieleh: pidäü tappua

Luazarigi, ¹¹ku hänen täh äijät jevreilöis mendih Jiesuksen puoleh da uskottih häneh.

Jiesus ajau raččahis Jerusalimah

¹²Tossupiän levii viesti – Jiesus on tulemas Jerusalimah. Rahvas, kuduat oldih tuldu pruazniekkah suurin joukkoloin, ¹³otettih pal'man oksii da mendih hänele vastah kirgujen:

– Hošianna!

Ozitakkah Jumal sidä, ken tulou Taivahallizen Ižändän nimes,
Izrail'an kuningas!

¹⁴Jiesus sai oslan i häi istuvui sille selgäh, kui on kirjutettu:

¹⁵– Sion-tütär*, älä varua,
sinun kuningas tulou!
Häi raččahis ajau nuorel oslal.

¹⁶Opastettavat sil aigua ei vie ellendettü tädä, no ku Jiesus oli ilmestännüh omassah suuruos, hüö mustoitettih, häneh näh oli nenga kirjutettu, i hänenke oli nenga olluh.

¹⁷Net, ket oldih Jiesuksenke, konzu häi kučui Luazarii kalmaspäi i nostatti händü kuollieloispäi, saneltih sih näh. ¹⁸Sen täh, ku rahvasjoukko kuuli, mittuman kummeksittavan ruavon Jiesus oli luadinuh, hüö lähtiättih hänele vastah. ¹⁹Fariseit paistih keskenäh: "Näittögo? Ni mi ei auta. Kai maailmu juoksou hänele peräh."

*12:15 Sion-tütär merkiččöü Jerusaliman linnua.

Jiesus pagizou kuolendah näh

²⁰Niilöin joukos, kuduat tul dih pruazniekkah molimahes Jumalale, oli erähii gretsielazii. ²¹Hüö tul dih Hilipällüö – sen samazelluo, kudai oli Galilein Betsaidaspäi – i sanottih: "Müö tahtozimmo nähtä Jiesustu." ²²Hilippü meni paginale täh näh Andreilluo, a sen jälgeh hüö mollei mendih paginale Jiesukselluo.

²³Jiesus sanoi heile: "Aigu on tulluh: Ristikanzan Poigu ülendetäh. ²⁴Todeh, todeh sanon teile: ku nizun jüvä ei puuttune muah da kuolle, se jää vaiku ühtekse jüväkse, no ku se kuollou, se kazvattau hüvän uudizen. ²⁵Ken suvaiččou omassah elaigua, se kavottau sen, no ken vihuau omassah elaigua täl muailmal, se säilüttäü sen ilmanigäzeh elaigah. ²⁶Ken ku tahtonou olla minun käsküläzennü, noudakkah minuu. Kus minä olen, sie pidäü i minun käsküläzen olla, i Ižä pidäü hüväs luvus sidä, kudai on minun käsküläzennü.

²⁷"Nügöi olen tuskis. Midäbo voizin sanuo? Ižä, piästä minuu täs aijas. Ei! Juuri täh aigah näh minä olen tulluhgi. ²⁸Ižä, ülendä omassas nimi!"

Sil aigua kuului taivahaspäi iäni: "Minä olen sen ülendännüh da vie ülendän uvvessah." ²⁹Sil kohtal olii rahvasjoukko kuuli iänen i sanoi: "Pühä Il'lu jürizi." Toizet sanottih: "Anheli pagizi hänenke." ³⁰Sit Jiesus sanoi: "Tämä iäni ei paissuh minuh niškoi, a teih niškoi. ³¹Nügöi tämä muailmu on suudittavannu, nügöi tämän muailman piämies* lükätäh vallas. ³²I konzu minuu ülendetäh mualpäi, minä vien kaikkii

*12:31 Tämän muailman piämiehel Jiesus Hristos tarkoittau Sattanua.

iččeni luo." ³³Nämil sanoil Jiesus tahtoi sanuo, mit-
tuine surmu händü vuottau.

³⁴Rahvas sanoi Jiesuksele: "Käsküstön mugah müö
tiiämmö – Hristos on ilmanigäine. Kuibo sinä voit
sanuo, buite ku Ristikanzan Poigu on ülendettävü?
Kenbo tämä Ristikanzan Poigu on?" ³⁵Jiesus sanoi
heile: "Vie pikoi kodvazen valgei on teijän keskes.
Matkakkua, kuni teijän keskes on valgei, ku pime
ei tabuas teidü. Ken astuu pimies, se ei tiiä kunne
menöü. ³⁶Kuni teil on valgei, uskokkua valgieh, ku
teis rodies valgien lapsii." Tämän sanohuu Jiesus
lähti da peitüi heis.

Rahvas ei uskota

³⁷Hot Jiesus oli luadinuh mondu kummeksittavua
ruaduo rahvahan silmis, hüö ei uskottu häneh.
³⁸Nenga mendih todeh Jumalan viestinsuattajan
Jesain sanat:

– Taivahalline Ižändü, kenbo uskoi meijän
sanoih?

Kellebo annettih tiediä Ižändän käzivarren vägi?

³⁹Sen täh hüö ei voidu uskuo, ku toizes kohtua
Jesai sanou:

⁴⁰– Häi sogai heijän silmät,
da luadii kovakse heijän süväimen,
ku hüö omissah silmil ei nähtäs,
eigö süväimel ellendettäs,
ku hüö ei kiänüttäs minun puoleh,
da ku minä en pellastas heidü.

⁴¹Nenga sanoi Jesai, ku oli nähnüh hänen kun-
nison, i pagizi häneh näh.

⁴²Üksikai äijät vallasolijoisgi uskottih Jiesukseh. No ku hüö varattih fariseiloi, hüö ei sanottu nimidä, ku heidü ei ajettas kerähmötaloispäi. ⁴³Rahvahan annettuu kunnivuo hüö piettih suuremmas hinnas kui Jumalan annettuu kunnivuo.

⁴⁴Jiesus pagizi koval iänel: "Se, ken uskou minuh, ei minuh usko, a uskou minun tündäjäh. ⁴⁵Ken nägöü minuu, nägöü minun tündäjängi. ⁴⁶Minä olen valgei, muailmah tulin sikse, ku ni üksi niis, ken minuh uskou, ei jääs pimieh. ⁴⁷Ken ku kuullou minun sanat, da ku ei noudane niilöi, en minä händü suudi. En minä tulluh muailmua suudimah, a tulin sidä pellastamah. ⁴⁸I se, ken on minuu vastah da ei kuule minun sanoi, hänel on suudii: se sana, kuduan minä sanoin, suudiu hänen jälgimäzennü päivännü. ⁴⁹En minä, näit, ole paissuh omas nimes. Ižä, kudai tündi minuu, andoi käskün, midä minul pidäü sanuo da paista, ⁵⁰i minä tiijän: hänen käskü andau ilmanigäzen eloksen. Midä minä vai paissen, kai on muga kui sanoi minule Ižä."

Jiesus pezöü opastettavien jallat

13 Äijänpäivän pruazniekku oli tulos, i Jiesus tiezi sen aijan tulluon, konzu hänel pidi siirdüö täs muailmaspäi Ižällüö. Häi oli ainos suvainnuh häneh uskojii, kuduat oldih täs muailmas, i loppussah suvaičči heidü.

²Hüö kerävüttih ildazele, i piälimäine Kehno jo oli pannuh Juudu Iskariotale, Simonan poijale, südämeh duuman menettiä Jiesustu. ³Jiesus tiezi: Ižä andoi kai hänen valdah da häi on tulluh Jumalalluopäi da nügöi menöü hänellüö. ⁴Häi nouzi illasstolas, jaksoi piälüssovan, otti pelvahahizen käzipaikan i pani vüöle. ⁵Sit häi kuadoi vettü pezoastieh, i rubei pezemäh opastettavien jalgoi i

pühkimäh niidü kuivakse vüöl olijal käzipaikal.

⁶Konzu Jiesus tuli Simon-Pedrillüö, tämä sanoi: "Ižändü, sinägo pezet minun jallat?" ⁷Jiesus vastai: "Sidä, midä minä nügöi luajin, sinä et vie ellendä, no müöhemi sinä sen ellendät." ⁸Pedri sanoi hänele: "Sinul igänäh ei sua pestä minun jalgoi!" Jiesus vastai: "Minä ku en pesse sinuu, sinul ei ole minunke nimidä ühtehistü." ⁹Sit Simon-Pedri sanoi: "Ižändü, älä peze vai üksii jalgoi, peze i käit da piä." ¹⁰Täh Jiesus vastai: "Se, ken on pezevünnüh, on jo puhtas. Hänel ei pie pestäkseh paiči jalgoi. I tüö oletto puhtahat, vai etto kaikin." ¹¹Jiesus, näit, tiezi, ken heis on hänen menettäi, i sen täh häi sanoi: "Tüö etto kaikin ole puhtahat."

¹²Konzu Jiesus oli pessüh heijän jallat, pannuh piäle piälussovan, i istuvunnuh uvvessah ildasele, häi sanoi heile: "Ellendättögo tüö, midä minä teile luajiin?" ¹³Tüö kučutto minuu Opastajakse da Ižändäkse, hüvin i luajitto: sehäi minä olengi. ¹⁴I ku nügöi minä, teijän Ižändü da Opastai, olen pessüh teijän jallat, teil tuaste pidäü pestä toine toizen jallat. ¹⁵Minä luajiin tämän teile ku ozuttua, kui teijän pidäü luadie. ¹⁶Todeh, todeh sanon teile: ei käskülaine ole suurempi omassah ižändiä, eigo tüöttü suurempi tündäjä. ¹⁷Ku tämän tiedänettö da sen mugah elänettö, oletto ozakkahat.

¹⁸"Minä en sano tädä kaikkih teih näh: tiijän kedä olen vallinnuh. No täl pühän kirjutuksen sanal on mendävü todeh: 'Mies, kudai süöü minunke leibiä, roih minun vastustajakse'. ¹⁹Enne kuni ennustus stuanih, minä sanon tämän teile, ku sen stuanivujes tüö uskozitto – minä olen se, ken olen. ²⁰Todeh, todeh sanon teile: ken ottau vastah sen, kenen minä tündän, se ottau vastah minun, i ken ottau vastah minun, ottau vastah hänen, kudai on tündänüh minun."

Jiesus ozuttau pettäjän

²¹Nenga pagizi Jiesus. Sүväintuskis häi sanoi heile: "Todeh, todeh sanon teile: üksi teis pettäü minuu."

²²Opastujat kačottih toine toizeh, ku ei tiettä keh näh häi tahtoi sanuo.

²³Üksi opastettavis, se kuduadu Jiesus suvaičči, oli ildazel hänen rinnal. ²⁴Simon-Pedri vihjai hänele, anna tämä küzüü Jiesuksel, kedä häi tarkoittau.

²⁵Opastettavu painui Jiesuksen rünnästü vaste, i küzüi: "Ižändü, kenbo se on?" ²⁶Jiesus vastai: "Se, kel annan tämän leibüpalan, konzu sen painan." Sen jälgeh häi painoi leibüpalazen painimeh i andoi Juudale, Simon-Iskariotan poijale. ²⁷Hedi ku Juudu oli sen suannuh, piälimäine Kehno meni häneh. Jiesus sanoi hänele: "Midä tahtot ruadua, rua teriämbi!" ²⁸No niken ildazel olijois ei ellendettä, mikse Jiesus nenga sanoi hänele. ²⁹Ku Juudan hallus oli ühtehine kukkaro, erähät duumaittih Jiesuksen käskennüön händü ostamah midätahto pruazniekakse libo andamah pakiččihoile.

³⁰Leibüpalan otettuu Juudu kerras lähti pihale. Oli üö.

Uuzi käskü

³¹Ku Juudu lähti, Jiesus sanoi: "Nügöi Ristikanzan Poijan kunnivo on tulluh ilmi, i Jumalan kunnivo nägüü hänes. ³²I ku Jumalan kunnivo nägüü hänes, Jumal tuaste tuou ilmi hänen kunnivon omas ičes, i Jumal sen luadiu ülen terväh. ³³Lapset, minul ei hätkie tule olla teijänke. Tüö ečittä minuu, no nügöi minä sanon teile sen, midä minä olen sanonuh jevreilöile: kunne minä menen, sinne tüö etto piäze. ³⁴Minä annan teile uvven käskün: suvaikkua toine tostu, muga kui minä olen suvainnuh teidü. ³⁵Kaikin

pietäh teidü minun opastettavinnu, ku tüö suvainnetto toine tostu."

³⁶"Ižändü, kunnebo sinä lähtet?" küzüi Simon-Pedri. Jiesus vastai: "Kunne minä lähten, sinne sinä minunke et voi nügöi lähtie, no müöhembii tulet."

³⁷Pedri sanoi: "Ižändü, miksebo nügöi en voi lähtie sinunke? Minä hengengi annan sinun puoles."

³⁸Jiesus sanoi hänele: "Sinägo annat hengen minun puoles? Todeh, todeh sanon sinule: enne ku kukoi laulau, sinä kolmeh kerdah kieldävüt minus."

Dorogu, tozi da elos

14 "Älgä hädäilkiättökseh. Uskokkua Jumalah da uskokkua minuh. ²Minun Ižän talois on äijü pertii – muite enhäi minä sanos, buite ku menen teih näh varustamah eloitilua. ³Minä menen teih näh varustamah eloitilua, no sen jälgeh tulen järilleh i vien teijät iččeni luo, ku tüö voizitto olla sie, kus minä olen. ⁴Tiettäväine, tüö tunnetto sinne dorogan, kunne minä menen."

⁵Homa sanoi hänele: "Ižändü, müö emmo tiijä kunne sinä menet. Kuibo vois tiediä dorogu?"

⁶Jiesus vastai: "Minä olen dorogu, tozi da elos. Niken ei piäze Ižällüö ku vai minun kauti. ⁷Ku tüö tiedänettö minuu, opastutto tiedämäh i minun Ižiä. Jo nügöi tüö tiijättö händü, olettohäi tüö nähnüäh händü."

⁸Hilippü sanoi hänele: "Ižändü, ozuta meile Ižiä, muudu emmo ni tahtos."

⁹Jiesus vastai:

"Etgo sinä, Hilippü, tiijä minuu, hot olen nenga hätken olluh teijän joukos? Ken on nähnüäh minuu, se on nähnüäh i Ižiä. Kuibo sinä voit sanuo: 'Ozuta meile Ižiä'? ¹⁰Etgo vikse usko – minä olen Ižäs, da Ižä on minus? Ku pagizen teile, en pagize omas

nimes. Ižä on minus, i häi ruadau omassah ruadoloi.
¹¹Uskuot ku sanon: 'Minä olen Ižäs da Ižä on minus,' a ku muite etto uskone, uskuot minun ruadoloin täh.

¹²"Todeh, todeh sanon teile: ken uskou minuh, i häi luadiu moizii ruadoloi, mittumii minä luajin, da vie suurembiigi. Minä, näit, menen Ižällüö. ¹³I midä igänäh vai etto pakinne minun nimes, sen minä luajin, anna Ižän kunnivo tulis nägüvih Poijas!
¹⁴Midä minun nimes vai etto pakinne minul, sen minä luajin."

Pühä Hengi tulou auttajakse

¹⁵Ku tüö suvainnetto minuu, tüö novvatto minun käskülöi. ¹⁶Minä pokoroičemmos Ižäl, i häi andau teile toizen auttajan, kudai on teijänke ilmazen ijän. ¹⁷Tämä auttai on Toven Hengi. Muailmu ei voi suaha Hengie, ku muailmu eigo näi eigo tunne händü. No tüö tunnetto hänen, ku häi püzüü teijällüö da on teis.

¹⁸En minä jätä teidü orboloikse, a tulen teijällüö. ¹⁹Vie vähäine aigua, i muailmu minuu enämbi ei näi, a tüö näittä, ku minä elän da i tüö rubietto elämäh. ²⁰Sinä piännü tüö ellendättö: minä olen Ižäs da tüö oletto minus da minä teis. ²¹Se, ken on ottanuh vastah minun käsküt da noudau niidü, se suvaiččou minuu. I minun Ižä suvaiččou sidä, ken suvaiččou minuu, i minä suvaičen händü da ozutammos iče hänele."

²²Juudu, – toine, ei se Iskariot – sanoi hänele: "Ižändü, miksebo luajit muga? Miksebo iččiedäs ozutat vai meile, a et muailmale?"

²³Jiesus vastai:

"Ken ku suvainnou minuu, häi noudau minun sanua. Minun Ižä suvaiččou händü, i müö tulemmo

hänellüö da jämmö elämäh hänellüö. ²⁴Se, ken ei minuu suvaiče, ei novva minun sanua – no sana, kuduan tüö kuuletto, ei ole minun omani, a on Ižän, kudai tüöndi minuu.

²⁵"Nämii pagizen teijänke, kuni olen vie teijän keskes. ²⁶Auttai, Pühä Hengi, kuduan Ižä minun nimis tüöndäü, opastau teile kaiken i mustoittau mieleh kaiken, midä olen teijänke paissuh.

²⁷"Minä jätän teile rauhan. Omani rauhan minä annan teile, en mostu, mittumua maailmu tariččou. Älgia häbevükkiä, olgua rohkiet. ²⁸Kuulittohäi, midä sanoin: minä lähten iäre, no tulen järilleh teijällüö. Ku suvaiččizitto minuu, tüö olizitto hüväs mieles, ku menen Ižällüö, Ižä, näit, on minuu suurembi. ²⁹Minä sanoin teile täh näh enne sen stuanivundua, anna tüö uskozitto, konzu se stuanivuu. ³⁰Äijiä nügöi teijänke enämbi en pagize, ku tämän maailman ižändü on jo tulos. Nimituttu valdua hänel minuh ei ole, ³¹no maailmal pidäü tiediä: minä suvaičen Ižiä i luajin muga kui Ižä minule on käskenüh luadie. Noskua, da läkkiä tiäpäi."

Viinumarjupuun oksat

15 "Minä olen tozi viinumarjupuu, a minun Ižä on viinumarjupuun kazvattai. ²Häi leikkuau minus joga oksan, kuduah ei kazva marjua, da jogahizes oksas, kuduah kazvau marjua, häi harvendau liijat bokkuoksat, anna kazvau vie enämbi marjua. ³Tüö jo oletto puhtahat, ku se sana, kuduan olen sanonuh teile, on puhtastanuh teijät. ⁴Püzükkiä minus, i sit minä püzün teis. Eihäi oksu voi kazvattua marjua, ku se ei olle kiini puus, muga i tüö etto voi luadie nimidä, ku etto püzüne minus.

⁵"Minä olen viinumarjupuu, tüö oletto oksat. Se, ken püzüü minus da kes minä püzün, kazvattau

äijän marjua. Minuttah, näit, tūo etto voi luadie nimidä. ⁶Se, ken ei püzü minus, on kui katkennuh oksu: se lükätäh iäre, i se kuivau. Kuivat oksat kerätäh i lükätäh tuleh, i net paletah.

⁷Ku tūo püzünnettö minus i minun sanat püzütänneh teis, pakikkua midä vai tahtotto, sen tūo suatto. ⁸Nenga tulou nägüvih minun Ižän kunnivo, ku kazvatatto äijän marjua i nenga ozutatto: tūo oletto minun opastettavat. ⁹Kui Ižä on suvainnuh minuu, muga i minä olen suvainnuh teidü. Püzükkiä minun suvaičukses. ¹⁰Ku noudanetto minun käskülöi, tūo püzüttö minun suvaičukses, kui minä novvin Ižän käskülöi da püzüin hänen suvaičukses.

¹¹Pagizin teile tämän, ku teisgi olis minun ilo da teijän ilo tulis täudeläzekse. ¹²Minun käskü on moine: suvaikkua toine tostu, kui minä suvaičen teidü. ¹³Ei ole suurembua suvaičustu, ku andua omassah hengi dovariššoin puoles. ¹⁴Tūo oletto minun dovarišat, ku luajitto sen, midä käsken luadie. ¹⁵En sano teidü enämbi käsküläzikse, ku käsküläine ei tiijä omassah ižändän mieli. Minä kučun teidü dovarišoikse, ku olen kaiken suattanuh teile tiettäväkse, midä Ižäl olen kuulluh. ¹⁶Etto tūo minuu vallinnuh, a minä valličin teijät, i minun tahto on se, ku tūo menizittö da kazvattazitto marjua, sidä marjua, kudai säilüü. Ku muga luajitto, Ižä andau teile kaiken, midä minun nimes hänel pakičetto. ¹⁷Tämän käskün minä annan teile: suvaikkua toine tostu."

Muailmu vihuau Jiesuksen noudajii

¹⁸Ku muailmu vihannou teidü, mustakkua – enne teidü se vihai minuu. ¹⁹Ku tūo kuuluzitto täh muailmah, muailmu suvaiččis teidü kui omii. No tūo

etto kuulu maailmah, ku minä maailmas olen teijät vallinnuh omikse, i sen täh maailmu vihuau teidü.

²⁰"Mustakkua, midä sanoin teile: ei käsküläine ole suurembi iżändiä. Ku minuu polgiettih, polgietah teidügi. Ku ollou kuultu minun sanat, kuultah teijängi sanat. ²¹Kai tämä luajitah rahvas teile minun nimen täh, ku hüö ei tundieta händü, kudai tündi minuu. ²²Ku minä en ollus tulluh da paissuh heile, hüö ei oldas viärüniekat, no nügöi heil on paha puolistella omiidah riähkii. ²³Se, ken vihuau minuu, vihuau minun Ižiägi. ²⁴Ku en ollus heijän keskes luadinuh ruadoloi, kudamii niken toine ei ole luadinuh, hüö sit ei oldas viärüniekat. No nügöi hüö nähtih minun ruavot i vihatah sego minuu, sego minun Ižiä. ²⁵Nenga pidi roija, anna stuanivuu heijän kirjutuksien sana: 'Hüö tühjiä minuu vihattih'.

²⁶"Tüö suatto Auttajan, minä tünän hänen Ižällüöpäi. Häi, Toven Hengi, lähtöü Ižällüöpäi da tovestau minuh näh. ²⁷I tügögi tovestatto minuh näh, olettohäi alguu müö olluh minunke."

16 "Sanoin tämän teile, ku tüö etto kaimuas uskuo minuh. ²Teijät eroitetah kerähmötaloispäi, i tulou vie moinegi aigu, konzu jogahine, kudai tappau kenen-tahto teis, smiittiü luadinnuon hüvän ruavon Jumalale. ³Nenga hüö luajitah, ku ei tietä Ižiä, eigo minuu. ⁴Tämän olen paissuh teile, anna konzu roih se aigu, tüö sit mustazitto tämän minun teile sanonuon."

Toven Hengi

"Aijomba en ole paissuh täh näh, ku iče olin teijänke ühtes. ⁵No nügöi minä menen selluo, ken on minuu tündänüh. Niken teis ei küzü kunne

minä menen, ⁶no teil on paha mieli sen täh, midä teile sanoin. ⁷No minä sanon teile toven: teile roih hüvä, ku minä lähtenen iäre. Ku en lähtene, Auttai ei voi tulla teijällüö. No iäre lähtiättüü minä tünän hänen teijällüö, ⁸i häi tulou i ozuttau maailmale, mi on riähkü, mi on oigevus da suudo. ⁹Riähkü on sit, ku rahvas ei usko minuh; ¹⁰oigevus tulou nägüvih sit, ku menen Ižällüö, i tүү etto enämbi näi minuu; ¹¹i suudo on sit, ku tämän maailman piämies jo on suudittu.

¹²"Vie minul olis äijü teile sanottavua, no tүү vie etto voi ottua sidä vastah. ¹³Konzu Toven Hengi tulou, häi opastau teidü tundemah kaiken toven. Häi, näit, ei pagize omassah nimes, a pagizou sen, min kuulou, i sanou sen, mi on tulos. ¹⁴Häi ülendäü minun, ku sen, min teile sanou, on suanuh minulpäi. ¹⁵Kai se, mi on Ižän, on i minungi. Sen täh sanoin, häi la suau minulpäi sen, min teile sanou. ¹⁶Kodvazen peräs tүү etto enämbi näi minuu, i vie kodvazen peräs tүү tuaste näittä minuu."

Abevukses ihalmoh

¹⁷Erähät opastettavis küzeltih toine toizel: "Midäbo häi todeh tahtou sanuo sanoil: 'Kodvazen peräs tүү etto enämbi näi minuu, i vie kodvazen peräs tүү tuaste näittä minuu'? I midä häi tahtou sanuo sanoil: 'Menen Ižällüö'?"

¹⁸"Miksebo häi pagizou kodvazeh näh?" kum-meksittih hüö. "Ei hänen paginua sua ellendiä."

¹⁹Jiesus nägi: hüö tahtottih küzüö hänel. Häi sanoi heile:

"Sego teidü vaivuau, ku sanoin: 'Kodvazen peräs tүү etto enämbi näi minuu, i vie kodvazen peräs tүү tuaste näittä minuu'? ²⁰Todeh, todeh sanon teile: tүү rubietto itkemäh i valittamah, no maailmu roih

hüväs mieles. Tüö jovvutto tuskah, no teijän tuskat muututah ihastuksekse. ²¹Naine, kudai suau lastu, tundou tuskii, ku tulou hänele aigu. No ku lapsi tulou täh ilmah, muamo enämbi ei musta tuskii, a on hüväl mielel, ku ristikanzu rodiihes muailmah. ²²I tüögi nügöi oletto tuskis, no minä näin teidü vie uvvessah, i sit teil roihes hüvä mieli, kuduadu niken ei teil voi kiškuo. ²³Sinä piännü tüö etto küzü minul nimidä."

Jiesus voitti muailman

"Todeh, todeh sanon teile: midä vai igänäh tüö etto pakinne Ižäl minun nimes, sen häi teile andau. ²⁴Tässäh tüö vie nimidä etto pakinnuh minun nimes. Pakikkua, i tüö suatto, i teijän ihastus roih täüdeläine.

²⁵"Pagizin teijänke täh näh arbavuspaginoil. Roih moine aigu, konzu en enämbi pagize arbavuspaginoil, a sanon teile silmis kaiken Ižäh näh.

²⁶"Sinä piännü tüö küzüttö minun nimes, i minä enämbi en sano teile, što minä küzün Ižiä teijän puoles. ²⁷Suvaiččouhäi Ižä iče teidü, ku tüö suvaičitto minuu da uskoitto minun tulluon Jumalaluopäi. ²⁸Ižällüöpäi minä lähtin i tulin täh muailmah, i nügöi minä jätän muailman i menen järilleh Ižällüö."

²⁹Opastujat sanottih: "Nügöi sinä pagizet ellendettävil sanoil, et arbailtavil. ³⁰Nügöi müö näimmö: sinä tiijät kai midä küzüttäs, i sinul ei pie vuottua küzündiä. Sen täh müö uskommo sinun tulluon Jumalaluopäi."

³¹"Tiettäväine, nügöi tüö uskotto", sanoi Jiesus. ³²"Tulou aigu – i se jo tuli – konzu tüö jovvutto hajale, ken kunne, i jätättö minun üksin. No üksin, todeh, en jää, ku Ižä on minunke. ³³Sanoin tämän

teile sen täh, ku tүү löödäzittö rauhan minus. Muailmas tүү oletto ahtahas, no olgua rohkiennu: minä voitin muailman."

Jiesus molihes opastettavien puoles

17 Tämän paginan piettüü Jiesus loi silmät taivahah i sanoi:

"Ižä, aigu on tulluh. Ülendä omassas Poigua, ku Poigas ülendäs sinuu. ²Sinä uskoit hänen valdah kai ristikanzat, ku häi andas ilmanigäzen eloksen kaikile niile, ket olet hänele andanuh. ³Ilmanigäine elos on sinun, ühten ainavon tozi Jumalan tiedämine, i sinun tütün Jiesuksen Hristoksen tiedämine. ⁴Minä olen ülendännüh sinuu tiä muan piäl, ku olen ruadanuh ruavon, kudian sinä annoit minule ruattavakse. ⁵Ižä, anna minule kunnivo sinulluo, se kunnivo, kudai minul oli sinulluo jo ennen muailman luajindua.

⁶"Minä olen luadinuh sinun nimen tunnetukse niile ristikanzoile, kuduat sinä valličit muailmas da annoit minule. Hüö oldih sinun, i sinä uskoit heijät minule. Hüö novvettih sinun sanua, ⁷i nügöi tietäh: kai, min sinä olet minule andanuh, on sinulpäi tulluh. ⁸Kaiken sen, min olet andanuh minule pais-tavakse, minä olen paissuh heile, i hüö otettih sana vastah. Nügöi hüö todeh tietäh: minä olen tulluh sinulluopäi, da uskotah, sinä olet tүүndänüh minun.

⁹"Minä molimmos heijän puoles. Muailman puoles minä en molei, a niilöin puoles, kuduat sinä olet minule andanuh, ku hüö ollah sinun. ¹⁰Kai, mi on minun, on sinungi, i mi on sinun, se on minungi, i minun suurus on tulluh nägüvih heis.

¹¹"Minä enämbiä en ole muailmas, nämä ollah muailmas, a minä tulen sinulluo. Pühä Ižä, kaiče omassas nimen väil heidü, kuduat sinä olet andanuh

minulleni, ku hūö oldas ühtü, kui müö sinunke olemmo ühtü. ¹²Konzu olin heijänke muailmas, kaičin heidü sinun nimen väil, sen nimen väil, kuduan sinä minule annoit. Minä vardoičin heidü, i ni üksi heis ei joudunuh kavotukseh, paiči sidä, kuduale se oli lepittü, anna pühät kirjutukset stuanivuttas.

¹³Nügöi minä tulen sinulluo. Pagizen tädä, ku olen vie muailmas, anna minun täüdeläine ihastus olis heijän südämis. ¹⁴Minä olen sanonuh heile sinun sanat, i muailmu vihuau heidü, ku hūö ei kuuluta muailmah, kui minägi en kuulu sih. ¹⁵Üksikai en küzü sinuu ottamah heidü iäre muailmaspäi, a küzün, ku sinä kaiččizit heidü pahas. ¹⁶Hüö ei kuuluta muailmah, kui minägi en kuulu. ¹⁷Omassas tovel luaji heijät pühikse. Sinun sana on tozi. ¹⁸Kui sinä tüönit minun muailmah, muga minägi tüönin heijät. ¹⁹Minä annan oman ičen heis tuači, anna hūögi tovessah annetah oman ičen sinule.

²⁰Minä molimmos en vai heijän puoles, a niilöingi, kuduat heijän sanoi müö uskotah minuh. ²¹Minä molimmos, ku hūö kaikin oldas ühtü, kui sinä, Ižä, olet minus, i minä sinus. Muga heijängi tulou olla meijänke ühtü, ku muailmu uskos sinun tündänüön minuu.

²²Sen kunnivon, kuduan sinä annoit minule, minä annoin heile, ku hūö oldas ühtü, kui i müö olemmo ühtü. ²³Ku minä olen heis i sinä olet minus, hūö ollah ihan täüzin ühtü, anna muailmu ellendäü: sinä tüönit minuu i suvaičit heidü, kui suvaičit minuu.

²⁴Ižä, minä tahton, ku net, ket olet andanuh minule, oldas minunke ühtes sie, kus minä olen. Sie hūö nähtäh minun suurus, kuduan sinä annoit minule, ku suvaičit minuu jo enne muailman roindua. ²⁵Oigei hengi Ižä, muailmu ei tiedänüh sinuu, no minä tiijän, i nämä, kuduat ollah täs,

tiijustettih sinun tündänüön minuu. ²⁶Minä opastin heidü tiedämäh sinun nimen da i viegi opastan, ku se samaine suvaičus, kudual minuu suvaičit, olis heis i minä olizin heis."

Jiesus otetah kiini

18 Tämän paginan piettüü Jiesus opastettavienke lähti Kidron-ojan toizele puolele. Sie oli sadu, Jiesus da opastettavat mendih sinne. ²Juudugi, Jiesuksen menettäi, tiezi tämän kohtan, ku Jiesus opastettavienke oli olluh sie äijän kerdua. ³I sit Juudu otti joukon saldattua da ülimäzien pappiloin da fariseiloin annetut miehet, i hüö tuliloinke da astaloinke mendih saduh. ⁴Jiesus tiezi kaiken, mi händü vuotti. Häi meni miehile vastah i küzüi: "Kedäbo tää ečittö?" ⁵Jiesustu, sidä Nazariettalastu", sanottih vastah miehet. Jiesus sanoi: "Minä olen se."

Miehien joukos oli i Juudu, Jiesuksen menettäi. ⁶Konzu Jiesus sanoi: "Minä olen se", hüö kaikin müöstüttih da kuavuttih muah. ⁷Jiesus küzüi uvvesah: "Kedäbo tää ečittö?" Hüö vastattih: "Jiesustu Nazariettalastu." ⁸Jiesus sanoi heile: "Johäi minä sanoin, ga minä olen se. Ku tää eččinetö minuu, andakkua nämile mennä ielleh." ⁹Nenga tul dih todeh hänen omassah sanat: "Niilöis, kuduat olet minule uskonuh, en ole ni ühtü kavotannuh".

¹⁰Simon-Pedril oli suabl'u. Häi vieldi sen huodraspäi i iški ülimäzen papin käskülästä i leikkai sil oigien korvan. Käskülästä kučuttih Malkoksekse. ¹¹No Jiesus sanoi Pedrile: "Pane suabl'u huodrah. Ku Ižä lepii tämän mal'l'an juodavakse, engo juos minä sidä?"

¹²Saldattujoukko, joukon piälikkö i jevreilöin tüötüt miehet otettih kiini Jiesustu, nuorittih händü ¹³i viedih händü enzimäi Annakselluo. Annas oli sen

vuvven ülimäzennü papinnu olijan Kaifan appi.
¹⁴Kaifu oli se samaine, kudai n'evvoi jevreilöi: "Pa-rembi olis, ku ükski hengi kuolis kaiken rahvahan puoles."

Pedri kieldävüü Jiesukses

¹⁵Simon-Pedri da eräs toine opastuiju astuttih Jiesuksele peräh. Se toine oli ülimäzen papin tuttavu, i sen täh piäzi Jiesuksenke ülimäzen papin koin pihah. ¹⁶Pedri jäi seizomah veriän ulgopuolele, no opastuiju, kudai tunzi ülimäzen papin, meni pagizemah veräinvardoiččiitütönke i vietti Pedrin pihah.

¹⁷Vardoiččiitüttö sanoi Pedrile: "Et taki sinä ole tuan miehen opastettavii?" "En ole", sanoi Pedri. ¹⁸Oli vilu, i sen täh käsküläzet da vardoiččijat luajittih tuli i lämmiteltihes sellüö. Pedrigi seizoi heijän joukos da lämmitelihes.

Annas-pappi küzelöü Jiesustu

¹⁹Ülimäine pappi küzeli Jiesuksel hänen opastettaviih da opastamizeh näh. ²⁰Jiesus vastai: "Minä olen paissuh silmis, kaiken muailman kuulten. Ainos olen opastanuh kerähmötalolois da Jumalan talois, kunne ainos jevreit kerävütäh. Peitoči en ole paissuh nimidä. ²¹Miksebo sinä minul küzüt? Küzü minun kuundelijoil, midä olen heile paissuh. Hüö, kačo, tietäh, midä olen paissuh."

²²Ku Jiesus nenga vastai, ükski lähil seizojis vardoiččijois iški händü korvale da sanoi: "Nengago sinä vastuat ülimäzele papile?" ²³Jiesus sanoi miehele: "Ku liennen sanonuh pahoi, tovesta mi on sanois pahua. Ku liennen sanonuh hüvin, miksebo sit perrat minuu?"

²⁴Annas-pappi tüöndi nuorih sivotun Jiesuksen Kaifalluo.

Pedri tuaste kieldävüü Jiesukses

²⁵Simon-Pedri seizoi i lämmittelihes. Miehet sanottih hänele: "Etgo sinägi ole hänen opastettavis?" "En ole", kieldävüi Pedri. ²⁶Eräs ülimäzen papin käsküläzis, sen miehen oma, kudual Pedri leikkai korvan, sanoi hänele: "Todeh, minä näin sinuu sie savus hänen joukos." ²⁷Pedri tuaste kieldävüi, i sil keskie lauloi kukoi.

Pilat küzelöö Jiesustu

²⁸Kaifalluopäi Jiesustu viedih Riiman valdumiehen taloih; oli aigaine huondes. Iče jevreit ei mendü pertih, ku varattih paganoiduo*, sit hüö ei voidas süvvä Äijänpäivän ildastu. ²⁹Pilat tuli pihale heijällüö i küzüi: "Misbo tüö viäritättö tädä miestü?" ³⁰Hüö vastattih: "Ku ei olis häi pahanluadii, müö emmo andanus sinule käzih." ³¹"Otakkua tüö iče händü i suudikkua omii zakonoi müö", sanoi Pilat. No jevreit sanottih vastah: "Meil ei ole lubua nikedä suudie surmattavakse." ³²Hüö sanottih nenga, ku mendäs todeh Jiesuksen sanat sih niškoi, mittumah surmah häi kuolou.

³³Pilat meni järilleh pertih, käski tuvva Jiesuksen iččeh edeh, i küzüi hänel: "Oletgo sinä jevreilöin kuningas?" ³⁴Jiesus vastai: "Ičego sinä muga duumaičet, vai on muut sinule sanottu nenga minuh näh?"

*18:28 Jevreilöil ei suannuh mennä enne Äijiäpäiviä toizen vierolazen taloih. Ku lienne mennüh, hänel ei suannuh süvvä Äijänpäivän ildastu, häi oli 7 päiviä pagan.

³⁵Pilat sanoi: "Olengo minä jevrei? Omassas rahvas da ülimäzet papit annettih sinuu minule käzih. Midäbo sinä olet luadinuh?" ³⁶Jiesus vastai: "Minun kuningahus ei ole lähtenüh täs muailmaspäi. Se ku kuulus täh muailmah, minun miehet oldanus torattu da ei annetannus minuu jevreilöin käzih. No minun kuningahus ei ole täs muailmaspäi lähtenüh." ³⁷"Ga sit üksikai olet kuningas?" sanoi Pilat. Jiesus vastai: "Sinä iče sanot: olen kuningas. Sih näh olen suadu da tulluh täh muailmah ku sanuo mi on tozi. Joga-hine, ken on toven puolel, se kuulou minuu." ³⁸"Mibo on tozi?" küzui Pilat.

Jiesus suuditah tapettavakse

Tämän sanottuu Pilat uvvessah meni pihale jevreilöillüö i sanoi heile: "En voi löüdiä hänes nimituttu viärüttü suuditavakse. ³⁹Onhäi tavannu, ku minä Äijänpäivän pruazniekkoin aigah teijän mielen hüväkse piästän välläle ühten kiiniotettulois. Tah-tottogo, piästän välläle jevreilöin kuningahan?" ⁴⁰Sit hüö ruvettih kaikin kirgumah: "Ei händü! Piästä Varavvu!" – Varavvu oli rozvo.

19 Sit Pilat käski pergua Jiesustu. ²Saldatat punottih čökittäjis oksis venkan hänele piäh i šuoritettih händü muzavanruskeih sobih. ³Toine toizen peräh hüö tuldih hänen edeh i sanottih: "Ole tervehennü, jevreilöin kuningas", i perrettih rožii vaste.

⁴Pilat meni uvvessah pihale i sanoi jevreilöile: "Minä tuon hänen tänne, ku tahton teile ozuttua, minä en näi hänes nimittumua viärüttü suuditavakse." ⁵Sit tuli Jiesus pihale, čökittäi venku piäs da muzavanruskei soba piäl, sit Pilat sanoi: "Täs tämä ristikanzu on." ⁶Konzu ülimäzet papit da heijän

miehet nähtih Jiesuksen, hüö ruvettih kirgumah: "Ristah nuagliče! Ristah nuagliče!" Pilat sanoi heile: "Ottuat tüö händü da nuaglikkua ristah. Minä en löödänüh hänes nimituttu viärüttö." ⁷Jevreit sanottih vastah: "Meil on mejän käsküstö, i käsküstön mugah hänel pidäü kuolta, ku sanou iččiedäh Jumalan Poijakse."

⁸Tämän kuultuu Pilat vie enämbäl varavui. ⁹Häi meni uvvessah pertih i küzüi Jiesuksel: "Kuspäi sinä olet?" No Jiesus ei sanonuh ni sanua vastah hänele. ¹⁰"Etgo sano minule nimidä, ku küzün?" sanoi Pilat. "Etgo tiijä: minul on valdu piästiä sinuu välläle libo ristah nuaglita sinuu." ¹¹Jiesus vastai: "Sinul ei olis minun piäl nimittumua valdua, ku sidä ei oldanus annettu ülähänpäi. Sikse se ristikanzu on suurembi viärüniekku, kudai andoi minun sinule käzih."

¹²Nügöi Pilat opii piästiä Jiesustu välläle. No jevreit kirruttih: "Ku vai piästänet hänen välläle, sit et ole keisarin* dovariššu! Ken pidänöü iččie kunin-gahannu, menöü keisarii vastah."

¹³Nämien sanoin kuultuu Pilat toi Jiesuksen pihale i istuvui sud'd'an laučale, kohtah, kuduadu sanottih Kivipihakse, jevreilöin kielel se on Gabbata. ¹⁴Oli puolenpäivän aigu** Äijähpäiväh valmistumizen päivän. Pilat sanoi jevreilöile: "Täs on teijän kuningas." ¹⁵Jevreit kirruttih: "Vie iäre! Vie iäre! Ristah nuagliče händü!" Pilat sanoi heile: "Ongo minun ristah nuaglittavu teijän kuningas?" No ülimäzet papit sanottih: "Ei meil ole muudu kunin-ngastu kui keisari." ¹⁶Sit Pilat andoi heile Jiesuksen ristah nuaglittavakse.

*19:12 Izrail'u kuului Riiman valdukundah. Sen ülimäine, keisari, oli Izrail'angi ülimäzennü.

**19:14 Gretsien kielel "kuvves čuassu".

Jiesuksen ristah nuagličendu

Jiesustu lähtiettih viettämäh. ¹⁷Häi iče kandoi ristua, astui linnan ulgopuolel olijah kohtah, kuduadu kučutah Piäkul'ukohtakse, jevrein kielel se on Golgofa. ¹⁸Sie saldatat nuaglittih ristah Jiesuksen da hänenke vie kaksi muudu, üksin Jiesuksen mollembih puolih, a händü keskele. ¹⁹Pilat kirjututti lavvan, kudai iškiettih ristah kiini. Sit oldih moizet sanat: "Jiesus Nazariettalaine, jevreilöin kuningas". ²⁰Äijät jevreilöis lugiettih kirjutustu, ku se kohtu, kus Jiesus nuaglittih ristah, oli lähil linnua. Sanat oldih kirjutettu jevrein, gretsien da latinan kielel. ²¹Jevreilöin ülimäzet papit sanottih Pilatale: "Älä kirjuta: Jevreilöin kuningas. Kirjuta kui häi sanoi: 'Minä olen jevreilöin kuningas'." ²²Pilat sanoi vastah: "Min kirjutin, sen kirjutin." ²³Jiesuksen ristah nuaglittuu saldatat otettih hänen sovat i juattih net n'elläh ozah, kudualgi saldatal oma vuitti. Hüö otettih i paijan, no se oli ombeluksetoi, kuvottu ühtes palas ülähämpäi alassah. ²⁴Hüö sanottih toine toizele: "Ei pie revitellä sidä, a panemmo arbah, kelle se puuttuu." Muga kävüi todeh i tämän kirjutuksen sana:

– Hüö juatah keskenäh minun sovat i pannah paidu arbah.

Muga saldatat luajittihgi.

²⁵Jiesuksen ristalluo seizottih hänen muamah, muaman sizär, Kleopan Maria da Magdalan Maria. ²⁶Konzu Jiesus nägi sil kohtua seizomas omassah muaman da armahiman opastettavis, häi sanoi muamalleh: "Täs on sinun poigas!" ²⁷Sit häi sanoi opastettavale: "Täs on sinun muamas!" Tämän jälles

tämä opastuiju pidi huoldu Jiesuksen muamas.

Jiesuksen kuolendu

²⁸Jiesus tiezi: nügöi kai on luajittu. A ku kai kirjutus stuanivus, häi sanoi: "Minuu juotattau." ²⁹Sie oli täüzi astii muigiedu viinua. Saldatat kastettih sih merisieni i nostettih se issop-kepil Jiesuksen huulile. ³⁰Jiesus joi viinan i sanoi: "Nügöi kai on luajittu." Sit häi kallisti piän da andoi hengen.

³¹Oli valmistuspäivü, tulii suovattu oli ülen kallis päivü. Ku ristahnuaglittuloi ei jättiä suovatakse ristale, jevreit küzüttih Pilatal lubua katkuo ristahnuaglittuloil siäri luut da heittiä heijät alah. ³²Muga saldatat katkottih siäri luut niilöil miehil, kuduat oldih ristahnuaglitut Jiesuksenke, enzymäi ühtel, sit toizel. ³³Konzu hüö tuldih Jiesukselluo, nähtih hänen jo kuolluon, i sen täh ei ni katkottu hänel siäri luuloi. ³⁴Üksi saldatois üksikai püsti keijähäl hänen bokkah, i püstetüs kohtas kerras valui verdü da vettü. ³⁵Se, ken nägi tämän, tovesti nähtüh näh, anna tüögi uskozitto. Hänen sanat ollah uskottavat; häi pagizou tottu, sen häi tiedäü. ³⁶Nenga rodih ku menis todeh kirjituksen sana: "Hänel ni ühtü luudu ei katkata." ³⁷Kirjituksen toizes kohtas sanotah: "Hüö kačotah häneh, kuduadu püstettih läbi."

Jiesuksen muahpanendu

³⁸Tämän jälles eräs Joosif-nimelline mies, kudai oli Arimatiespäi, küzüi Pilatal, kuibo olis ottua Jiesuksen rungu ristaspäi. Joosif oli Jiesuksen opastettavu, hot peitoči, ku häi varai jevreilöi. Pilat suostui sih, i Joosif tuli da heitti rungan alah. ³⁹Sinne tuli Nikodimgi, se samaine mies, kudai enzi

kerran oli käynüh Jiesukselluo üöl, i hänel oli keral sada miäriä* hajuvoijettu, mirhan da aloin sevoitustu. ⁴⁰Miehet otettih Jiesuksen rungan i kiärittih se paltinoih da pandih sinne hajuvoijettu, muga kui jevreilöil on tavannu muahpanijes. ⁴¹Sie, kus Jiesus ristahnuaglittih, oli sadu, i savus oli uuzi kalmu, kuduah vie nikedä ei oldu pandu muah. ⁴²Ku oli jevreilöin pruazniekan valmistuspäivü, da kalmu oli lähil, hüö pandih Jiesus kalmah.

Magdalan Maria da opastettavat kalmal

20 N'edälin enzymäzennü päivännü** Magdalan Maria jo huondeshämärizes tuli kalmoile i nägi: kivi kalmukolon suus on siirtü iäre. ²Juoksujalgua häi lähti Simon-Pedrillüö da sen opastettavalluo, kudai oli Jiesuksele armas, i sanoi: "Ižändü on kalmaspäi viedü, müö emmo ni tiijä kunne häi on pandu." ³Pedri da se toine opastujis hedi lähtiättih kalmale. ⁴Miehet juostih ühtes, no se toine opastujis juoksi Pedrii raviembah i tuli kalmale enzymäzennü. ⁵Häi kurkisti kalmah*** i nägi – kiärindüpaltinat ollah sie, no häi ei mennüh sinne. ⁶Simon-Pedri tuli hänele jälles, astui kalmukoloh i kaččeli kiärindüpaltinoi, kuduat sie oldih. ⁷Häi nägi: paikku, kudual oli katettu Jiesuksen rožat, ei olluh kiärindüpaltinoinke, a toizes kohtas, erikseh kiäritünnü. ⁸Sit meni südämeh i toine opastujis, kudai enzymäzennü tuli

*19:39 Nenga kolmekümnen kiluo.

**20:1 N'edälin enzymäine päivü jevreilöil oli meijän pühapäivü.

***20:5 Jevreilöil oli kalmoi, kudamat oli kaivettu kallivoloih ku pertit, sinne sai mennä südämeh.

kalmale, nägi sen i uskoi. ⁹Hüö, näit, vie ei ellendettü kirjutuksii, kudamien mugah Jiesuksel pidi nousta kuollieloispäi.

¹⁰Opastujat lähtiettih kalmalpäi omielluo.

Jiesus ozuttahes Magdalan Mariale

¹¹Maria seizoi kalmukolon loukon suus da itki. Itkusilmis häi kačahtih kalmah ¹²i nägi kaksi valgieloih sobih šuorivunnuttu anhelii istumas sil kohtua, kus enne virui Jiesuksen rungu. Toine heis istui piäpuoles, toine jalgupuoles. ¹³Anhelit küzüttih hänel: "Midäbo, naine, itket?" Häi sanoi vastah: "Minun Ižändü on viedü iäre, da en tiijä, kunne händü on pandu." ¹⁴Tämän sanottuu häi kiändüi i nägi Jiesuksen seizomas taguapäi, no ei tunnustannuh händü Jiesukseks. ¹⁵Jiesus sanoi hänele: "Midäbo itket, naine? Kedäbo sinä ečit?" Maria pidi Jiesustu savunkaččojannu i sanoi: "Ižändü, ku sinä liennet viennüh hänen tiäpäi, ga sano kunne olet hänen pannuh. Minä otan hänen iäre." ¹⁶Sit Jiesus sanoi hänele: "Maria." Maria kiändüi i sanoi jevrein kielel: "Ravvuni!" – meikse se on 'opastai'. ¹⁷Jiesus sanoi: "Älä koske minuu; minä, näit, en vie noussuh Ižällüö. Mene suata sana minun vellile i sano heile: Minä nouzen omani Ižällüö i teijän Ižällüö, omani Jumalalluo i teijän Jumalalluo."

¹⁸Magdalan Maria meni opastettavielluo i sanoi: "Minä näin Ižändiä!" Sit häi saneli, midä Ižändü hänele oli sanonuh.

Jiesus ozuttahes opastettavile

¹⁹Sennü samazennu päivännü, n'edälin enzimäzennü, opastujat kaikin oldih illal ühtes lukkuh panduloin uksien tagua, ku varattih jevreilöi. Jiesus

tuli i seizoï heijän keskes i sanoi: "Rauhu teile!"
²⁰Tämän sanottuu häi ozutti heile omassah käit i bokan. Opastujat oldih ihastuksis, ku hüö nähtih Ižändiä. ²¹Jiesus sanoi uvvessah: "Rauhu teile! Kui Ižä on tündänüh minuu, muga i minä tündän teidü." ²²Tämän sanottuu häi puhaldi heih da sanoi: "Ottuat vastah Pühä Hengi. ²³Kel ku sanonetto: 'Sinun riähkät prostitah,' hänele ne ollah prostitut. Kelle tüö etto prosti, sille ne jäjääh."

²⁴Üksi kahtestostu opastujis, Homa, kuduadu vie kučuttih Kaksiezekse, ei olluh toizien joukos, konzu Jiesus ozuttihes. ²⁵Toizet opastettavat sanottih hänele: "Müö näimmö Ižändiä." No Homa sanoi: "En usko. Kuni iče en nähne nuagloin jälgii käzis da panne sormii niih, da kuni en panne kättü hänen bokkah, sini en usko."

²⁶Kaheksan päivän mendüü Jiesuksen opastettavat oldih tuaste ühtes, i Homa oli toizien joukos. Ukset oldih lukus, no Jiesus tuli da seizoï heijän keskes i sanoi: "Rauhu teile!" ²⁷Sit häi sanoi Homale: "Oijenda sormi: täs ollah minun käit. Oijenda käzi i pane minun bokkah. Älä ole uskomatoi, a usko!" ²⁸Sit Homa sanoi: "Minun Ižändü da minun Jumal!" ²⁹Jiesus sanoi hänele: "Sinä uskot, ku sait nähtä minuu. Ozakkahat ollah net, ket uskotah nägemätägi."

³⁰Äijän muidugi kummeksittavii ruadoloï luadii Jiesus opastettavien silmis, no niilöih näh ei ole kirjutettu täs kniigas. ³¹Tämä on kirjutettu sikse, ku tüö uskozitto – Jiesus on Hristos, Jumalan Poigu, i anna teil, ku uskotto, olis elos hänen nimes.

Jiesus ozuttahes opastettavile Tiberianjärvel

21 Tämän jälles Jiesus uvvessah ozuttihes opastettavile, nügöi Tiberianjärvel. Se oli nenga:

²Sie oldih ühtes Simon-Pedri, Homa, libo toizin sanojen Kaksiene, Natanailu Galilein Kuanaspäi, Sebedein poijat da kaksi muudu Jiesuksen opastettavua. ³Simon-Pedri sanoi: "Minä lähten kalah." "Müö lähtemmö sinunke", sanottih toizet. Hüö lähtieth i mendih veneheh, no sinä üönnü hüö ei suadu nimidä.

⁴Päivän jo nostes Jiesus seizoi rannas, no opastujat ei tundiettu händü. ⁵Jiesus kirgui heile: "Lapset! Ongon teil midätahto süödäviä?" "Ei ole", vastattih hüö. ⁶Jiesus sanoi: "Laskekkua verko venehen oigiele puolele, i sit suatto." Hüö laskieth verko, vai ei voidu nostua sidä veneheh, ku kalua tuli muga äijü. ⁷Sit opastettavu, kudai oli Jiesuksele armas, sanoi Pedrile: "Häi on Ižändü!" Ku Simon-Pedri kuuli: "Häi on Ižändü," häi punaldi landehis ümbäri sovan, kudian oli heittänüh piäl, i hüppäi vedeh. ⁸Toizet opastettavat tuldi randah venehel i vietti peräs verkuo, kudai oli täüzi kalua, ku sinne ei olluh moine pitkü matku, nenga kaksi sadua künäbrüstü*.

⁹Randah nostes opastettavat nähtih hiilil kalua pastumas, da leibiä. ¹⁰Jiesus sanoi heile: "Tuogua tänne kalua, kuduadu vaste saitto." ¹¹Simon-Pedri meni veneheh i vedi verkon randah. Se oli täüzi suurdu kalua, kaikkiedah sada viizikümme kolme, no hot kalua oli muga äijü, verko ei revinnüh.

¹²Jiesus sanoi: "Tulgua süömäh." Niken opastettavis ei rohkennuh küzümäh: "Kenbo sinä olet?", ku hüö tietti: tämä on Ižändü. ¹³Jiesus tuli, otti leivän da andoi heile, muga i kalua andoi. ¹⁴Tämä oli kolmas kerdu, ku kuollieloispäi noustuu Jiesus ozuttihes opastettavile.

*21:8 Nenga sada metrii.

Jiesus da Pedri

¹⁵Konzu hüö loppiettih süöndän, Jiesus sanoi Simon-Pedri: "Simon, Joonan poigu, suvaičetgo sinä minuu enämbäl kui nämä toizet?" "Da, Ižändü", vastai Pedri, "sinä olet minule armas, sen sinä tiijät." Jiesus sanoi: "Süötä minun vuonii." ¹⁶Sit häi küzüi toizen kerran: "Simon, Joonan poigu, suvaičetgo minuu?" "Da, Ižändü", vastai Pedri, "sinä olet minule armas, sen sinä tiijät." Jiesus sanoi: "Paimenda minun lambahii." ¹⁷Kolmanden kerran küzüi Jiesus: "Simon, Joonan poigu, olengo minä sinule armas?" Pedri rodih pahamieli, ku Jiesus küzüi hänelleh kolmanden kerran: "Olengo minä sinule armas?", i häi sanoi vastah: "Ižändü, sinä tiijät kaiken. Sinä tiijät, kui olet minule armas." Jiesus sanoi: "Süötä minun lambahii." ¹⁸Todeh, todeh sanon sinule: konzu olit nuori, sinä iče sivoit vüön da menit kunne tahtoit. No konzu roittos vahnakse, sinä nostat omassas käit i sinuu toine vüöttäü, kudai viettäü sinuu sinne, kunne sinä et tahto."

¹⁹Nenga Jiesus tahtoi sanuo, mittumal surmal Pedri ülendäü Jumalua*. Sit häi sanoi: "Novva minuu."

Kaiken tämän nägii

²⁰Pedri kiändüi i nägi heijän peräh astujan opastujan, kudai oli Jiesuksele armas i kudai ildazen aigua painui hänen rünnästü vaste da küzüi: "Ižändü, kenbo on sinun menettäi?" ²¹Hänen nähtüü Pedri küzüi Jiesuksel: "A kuibo häi, Ižändü?" ²²Jiesus vastai: "Ku tahtonen jättiä hänen tänne sikse

*21:19 Pedri nuaglittih ristah Riimas.

aigua, kuni en tule, mibo sih sinul dieluo – sinä novva minuu."

²³Täs lähti vellien keskes se pagin, buite se opastuiju ei kuole. No Jiesus ei sanonuh hänele: "Se opastettavu ei kuole," a sanoi: "Mibo sinul on dieluo, hot i tahtozin, ku häi jiäs tänne sissäh, kuni en tule?"

²⁴Juuri tämä opastuiju tovestau kaiken tämän. Häi tämän on kirjutannuh, i müö tiijämmö, hänen tovestus on tozi.

²⁵Äijän muodugi Jiesus luadii. Ku kai ruado ruavon jälgeh olis kirjuttua, duumaičen, ga kaikkeh muailmah ei sünnüttäs net kniigat, kuduat pidäs kirjuttua. Amin.

